Ruminant Performans

Ruminant Veteriner Hekimliği Dergisi Sayı 90 12 / 2020

www.performansdergileri.com

Mobil mikroskop, hayat kurtaracak

Veteriner hekimler COVID-19 aşısında öncelikli grup içerisinde yer almalıdır

Calinos Holding Yön. Kur. Bşk. Fırat Gülgen: Dizi ihracatından kazandım, hayvancılığa 40 milyon dolar yatırdım

İzmir Veteriner Hekimler Odası Başkanı H. Gökhan Özdemir: "Gözümüzde de, gönlümüzde de, sınıfta kaldı".

VİSAD Bşk. Ramazan Bayhan: Tehditlere yönelik, sınır aşan bulaşıcı hastalıkların yayılımını azaltmak veya durdurmak için; Tek Sağlık

Yürütmeyi Durdurma Kararı Verildi

Koyun ve keçilerde mastitisin önemi

Trakya Veteriner Hekimler Odası Bşk. Uğur Cengiz Çakır: HES kodu sorgulaması yapın

Sütçü İşletmelerde Meme Sağlığının Yönetimi

HIPRABOVIS® 4

Tetravalan, kombine aşı: IBR, BVD, PI-3, BRSV

"COMPLEX" SORUNLARA DÖRT 4'LÜK ÇÖZÜM

Canlı BRSV Suşu

Respiratorik ve Reprodüktif Koruma

Fötal Koruma[1]

Tüm Sürüde Eş Zamanlı Aşılama SÜT& BESİ

The **Reference** in **Prevention** for **Animal Health**

AŞI KORUR KAZANDIRIR

Referans: 1) "BVD FOETAL PROTECTION INDUCED BY VACCINATION IN CATTLE". "Casademunt", S.; Builes", X.; Mackinnon", M. HIPRA, Amer (Girona), Spain. / "Bovine Health Consultant, New Berlin, Wisconsin, USA. "Corresponding author santiago.casademunt@hipra.com

HIPRABOVIS® 4: Enjeksiyonluk Süspansiyon için Liyofilizat ve Çözücüsü. **SADECE HAYVAN SAĞLIĞINDA KULLANILIR. BİLEŞİMİ:** Her doz (3 ml) aşağıdakileri içermektedir. Aktif maddeler: İnaktif Enfeksiyöz Bovine Rhinotracheitis Virüsü, EA suşu ≥ 50 ELISA* İnaktif Parainfluenza-3 Virüsü, SF-4 suşu ≥ 1/16 HAI** İnaktif Bovine Viral Diyare Virüsü, NADL suşu ≥ 50 ELISA* Canlı attenue Bovine Respiratorik Sinsityal Virüsü, L9M-56 suşu ≥ 10^4 CCID$_{50}$ ***. * ELISA: Aşılanmış tavşanlarda ELISA ile tespit edilen antikor titreleri. ** HAI: Aşılanmış tavşanlarda hemaglütinasyon inhibisyonu ile tespit edilen antikor titreleri. *** CCID: %50 hücre kültürü infektif dozu. **FARMASÖTİK ŞEKLİ:** Enjeksiyonluk Süspansiyon için Liyofilizat ve Çözücüsü. **HEDEF TÜRLER:** Büyükbaş (buzağı, dana, yetişkin inek ve düve). **ENDİKASYONLAR:** Yetişkin inek ve düvelerde enfeksiyöz püstüler vulvovajinitte dahil Enfeksiyöz Bovine Rhinotracheitis (IBR) ve mukozal hastalık dahil Bovine Viral Diyare (BVD) kaynaklı klinik belirtileri önlemek amacıyla aktif immunizasyon için kullanılır. Buzağılar ve danalarda, Enfeksiyöz Bovine Rhinotracheitis (IBR), Parainfluenza- 3 (PI3), mukozal hastalık dahil Bovine Viral Diyare (BVD) ve Bovine Respiratorik Sinsityal Virüs (BRSV) kaynaklı pnömoni'nin neden olduğu klinik belirtileri önlemek amacıyla aktif immunizasyon için kullanılır. Bağışıklık uygulamadan 3 hafta sonra başlar ve 12 ay boyunca devam eder. **KONTRENDİKASYONLAR:** Yok'tur. **UYGULAMA YOLU VE DOZU:** Liyofilize kısım ile sıvı kısmı karıştırarak süspansiyon hale getiriniz. Tüm ağırlık ve yaşlar için bir doz (3 ml) uygulanır. Uygulama yolu boyun kasına kas içi enjeksiyon veya gerdandan derialtı enjeksiyondur. **AŞILAMA PROGRAMI: Buzağılar:** 4-6 haftalık hayvanlara bir doz uygulanır ve 21-30. günde ikinci bir doz uygulaması yapılır. Yılda bir kez tek doz ile yeniden aşılanır. **Danalar:** Bir doz uygulama ve 21-30. günde ikinci bir doz uygulaması yapılır. Yılda bir kez tek doz ile yeniden aşılama. **Yetişkin inekler:** Bir doz uygulama ve 21-30. günde ikinci bir doz uygulaması yapılır. Yılda bir kez tek doz ile yeniden aşılama. **Düveler:** Bir doz uygulama ve 21-30. günde ikinci bir doz uygulaması yapılır. Yılda bir kez tek doz ile yeniden aşılama. **İLAÇ KALINTI ARINMA SÜRESİ (İKAS):** Sıfır gün. **HEDEF TÜRLER İÇİN ÖZEL UYARILAR:** Sadece sağlıklı hayvanlar aşılanmalıdır. **GEBELİK, EMZİRME VE YUMURTLAMA DÖNEMİNDE KULLANIM:** Gebelik ve emzirme sırasında kullanılabilir. **KULLANIM İÇİN ÖZEL ÖNLEMLER:** Veteriner Hekim gözetiminde uygulanır. Çocukların ulaşamayacağı ve göremeyeceği ve ulaşamayacağı yerlerde bulundurun. **HAYVANLARDA KULLANIM İÇİN ÖZEL ÖNLEMLER:** Steril materyaller kullanarak uygulayınız. Kullanmadan önce çalkalayarak liyofilize kısmın sıvı kısım içinde süspansiyon haline gelmesini sağlayınız. Aşı +2°C ile +25°C ortam sıcaklığı arasında uygulayınız. **ÜRÜNÜ HAYVANA UYGULAYACAK KİŞİ TARAFINDAN ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER:** Kazara kendine enjekte etme durumunda bilmen tıbbi yardım alanız ve prospektüs veya paket etiketini gösteriniz. **DOZ AŞIMI (BELİRTİLER, TEDBİRLER, ANTİDOT):** Önerilen dozun 10 kat fazlası uygulanığında dahi, "Ters Etkiler" başlığında belirtilenler dışında herhangi bir ters etki gözlenmemiştir. **TERS ETKİLER (SIKLIĞI VE CİDDİYETİ):** Ilımlı hipoksi hayvanlarda anafilaktik reaksiyonlar oluşabilir. Böyle bir durumda epinefrin veya benzer bir madde uygulayınız. **DİĞER TIBBİ ÜRÜNLER İLE ETKİLEŞİM:** Bilinen etkileşim yoktur. **UYUMSUZLUKLAR:** Bilinen bir uyumsuzluk yoktur. **RAF ÖMRÜ:** Ambalajlanmış veteriner tıbbi ürünün raf ömrü; 18 ay. İki kesitli talimatlara göre karıştırıldıktan sonra tüketime süresi (raf ömrü): Hemen kullanılmalı. **SAKLAMA KOŞULLARI:** Soğuk zincirde saklanması ve taşınmasında (2 °C ila 8°C arası). Dondurulmamalıdır. Güneş ışığından korunmalıdır. **TİCARİ TAKDİM ŞEKLİ:** Liyofilize kısım: 10 ml (5 ve 30 doz), Tip I cam flakon, Tip I bromobütil elastomer kapa, ve aroidize alüminyum kapsül. Sıvı kısım: 10 ml flakon (5 doz için 15 ml, 30 doz için 90 ml içerir), çözücü. Karton kutu içinde, 5 veya 30 dozluk 10'ar flakon liyofilizat ve 10'ar flakon (5 doz için 15 ml, 30 doz için 90 ml içerir) çözücü. Karton kutu içinde, 5 veya 30 dozluk 10'ar flakon liyofilizat ve 10'ar flakon (5 doz için 15 ml, 30 doz için 90 ml içerir) çözücü. Tüm ambalaj çeşitleri piyasaya sürülmeyebilir. **KULLANILMAMIŞ ÜRÜN VEYA ATIK MATERYALLERİNİN İMHASI İÇİN ÖZEL ÖNLEMLER:** Kullanılmayan tıbbi ürünler ve kullanım sonrası atık materyaller ilgili kanun ve yönetmeliklere uygun olarak yapılmalıdır. **PROSPEKTÜS ONAY TARİHİ:** 12.10.2018 **GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI PAZARLAMA İZİN TARİHİ:** 16.02.2018 **PAZARLAMA İZNİ SAHİBİNİN ADI VE ADRESİ:** HIPRA VE TEMSİRCİ MUSTAHZARLARI TİC. A.Ş. Y. Dudullu Mh. Necip Fazıl Bulvarı Kayaşlı Çarşı Sit. B 2 Blok. No:44/29-30 Ümraniye/İSTANBUL Tel: (0216) 526 60 00 Web adresi: www.hipra.com E-posta adresi: turkey@hipra.com **ÜRETİCİ FİRMA:** LABORATORIOS HIPRA, S.A. Avda. la Selva, 135 – 17170 Amer (Girona) ISPANYA. Detaylı bilgi için prospektüsü okuyunuz.

STARTVAC®
E. coli, koliformlar, S. aureus ve koagülaz-negatif stafilokoklara karşı inaktif aşı
MASTİTİS'TEN KORUNMADA KÂRLI YATIRIM!
x 2,6 ₺
Yatırım getirisi[1]
Güçlü koruma
S.aureus koruması: Görülme sıklığında % 55 azalma[2]
Koliformlara karşı koruma: Daha az toksik mastitis ve kesime sevk oranlarında % 18 - % 26 azalma[1]
Daha fazla ve yüksek kalitede süt[1]
Süt üretiminde % 6 artış[1]
Kuru maddede % 5 artış[1]
Kârlı yatırım
Yalnızca daha yüksek süt verimi ile
x 2,6 ₺
Yatırım getirisi[1]
HIPRA
The Reference in Prevention for Animal Health
AŞI KORUR KAZANDIRIR

içindekiler

Veteriner hekimliğin haber sitesi
www.performansdergileri.com

Haber 4

Calinos Holding Yön. Kur. Bşk. Fırat Gülgen: "Dizi ihracatından kazandım, hayvancılığa 40 milyon dolar yatırdım"

Makale 8

Sütçü işletmelerde meme sağlığının yönetimi

Röportaj 18

İzmir Veteriner Hekimler Odası Başkanı H. Gökhan Özdemir: "Gözümüzde de, gönlümüzde de, sınıfta kaldı".

Haber 24

Yürütmeyi Durdurma Kararı Verildi

Haber 28

Veteriner hekimler COVID-19 aşısında öncelikli grup içerisinde yer almalıdır

Haber 32

Mobil mikroskop, hayat kurtaracak

Makale 38

Prof. Dr. Ayhan Baştan

Koyun ve keçilerde mastitisin önemi

Haber 48

VİSAD Bşk. Ramazan Bayhan: Tehditlere yönelik, sınır aşan bulaşıcı hastalıkların yayılımını azaltmak veya durdurmak için; Tek Sağlık

Haber 50

Trakya Veteriner Hekimler Odası Bşk. Uğur Cengiz Çakır:

Kliniklere muayeneye getirilen hayvan sahiplerine, HES kodu sorgulaması yapın

Haber 51

Çiğ süte 0.30 kuruşluk zam; ama süt ve süt ürünlerine büyük zam..!

Rapor 52-64

KARMA YEM SANAYİİ RAPORU-2

Sahibi ve Yazı İşleri Md.
Aslan SARIZEYBEK 0532 425 90 93
performansgazetesi@gmail.com

Sayfa tasarım grafik: Aslan SARIZEYBEK

Bölge temsilcileri:

Ankara temsilcisi:
Vet. Hek. Yeşim Yılmaz 0535 851 73 12

İzmir temsilcisi:
Vet. Hek. Hakan Boyar 0533 414 15 32

Malatya temsilcisi:
Vet. Hek. Mehmet Erkan Doğan 0532 626 90 42

Yönetim yeri:
Ağaoğlu My Town Sitesi A2 Blok D:35 Tepeüstü Ümraniye - İstanbul 0216 / 650 17 63
Baskı yeri:
Ege Reklam ve Basım Sanatları San. Tic. Ltd. Şti. Esatpaşa Mah. Ziyapaşa Cad. No:4/1 Ataşehir İstanbul Tel: 0216 470 44 70
Sertifika No: 45604
Yayın türü:
Ulusal, süreli, aylık dergidir.

Dergimizde yayınlanan makalelerin sorumlulukları yazarlarına aittir.
İzin alınmadan kullanılamaz.

provet

www.provet.com.tr

BİLEŞİMİ:
Berrak, renksiz ve steril çözeltinin her ml'si;
L-Arginin HCl 50 mg
(41,3 mg L-Arginin'e eşdeğer)
Kalsiyum boroglukonat 50 mg
(4,15 mg Kalsiyum'a eşdeğer)

BÜYÜME ve VERİM FORMÜLÜ

İlaç Kalıntı Arınma Süresi
ET ve SÜT için
0
GÜNDÜR

- Genç Hayvanlarda Gelişimi Hızlandırır[1, 2]
- Canlı Ağırlık Artışı Sağlar[1, 2]
- Bağışıklık Sistemini Güçlendirir[3]
- Büyüme Hormonunu Stimüle Eder[4]

Calinos Holding Yönetim Kurulu Başkanı Fırat Gülgen

“Dizi ihracatından kazandım, hayvancılığa 40 milyon dolar yatırdım”

26 bin 400 dekar arazinin tamamı çöl vasfında ve tuzluluk oranı normal toprağın yaklaşık 11 katıydı. Toprak ıslahı için yaklaşık 40 kilometre drenaj kanalı açılarak, 7 bin dekar alanda, metrekareye 1.5 ton su uygulanarak ıslah amaçlı yıkama çalışması yapıldı. Aralık 2012’de 1.000 baş kapasiteli ilk etap tesis hizmete girdi. 2013 Haziran ayında kapasite 3 bin 100 baş anaç, 6 bin 500 baş toplam hayvan kapasitesine ulaşıyor.

1997’de kurulan Calinos Entertainment, sadece televizyonda değil sinema salonlarında da seyirciye en iyiyi sunuyor. Dünya sinemasından en seçkin ve önemli örnekleri getirerek hem film festivallerinde, hem de vizyonda önemli bir kitleye hitap ediyor. Bu filmlerin ev sineması ve TV gösterim haklarını da alarak, daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlıyor.

Dizi ihracatı 500 milyon dolara ulaştı

Türk TV dizilerini de dünyaya pazarlayarak, dizi ihracatı temposu 2019’da 500 milyon dolara ulaştı. TV dizisi ihracatı 175 ülkeye ulaştı ve Türkiye ABD’nin ardından bu alanda dünya İkincisi oldu.

Bu tv dizisi haberi nereden çıktı demeyin, Calinos Holding’in farklı alanlarda yatırımları da var. Cıngıllı Tarım ve Leben Hayvancılık.

“Benim asıl işim TV dizisi ihracatı. Dizi ihraç edip, ülkeme döviz getirdim. Dizi ihracatından kazandığım 40 milyon doları tarım ve hayvancılığa yatırdım”.

Cıngıllı Tarım

Kuruluş amacı hayvan yetiştiriciliği için gerekli olan yem bitkilerini bitki, hayvan ve insan sağlığını gözeterek, hayvan beslenmesi ve hayvansal üretim normlarını karşılayacak nitelikte yetiştirmek olan Cıngıllı A.Ş., bilimsel verilere dayanarak üretim artışına yönelik çalışmalar yapmakta ve toprak verimliliğini arttırıcı ıslah çalışmaları yürütüyor.

Yonca, mısır, tritikale, fiğ, arpa ve çavdar gibi hayvansal üretim ve hayvan beslenmesi için gerekli yem bitkilerini güvenilir tarım prensiplerine uygun olarak yetiştiren Cıngıllı, bu ürünlerde verim arttırıcı uygulama ve deneme çalışmalarını sürekli iyileştirici yönde devam ettiriyor.

Toplam tarım alanı 26.790 dekar olan Cıngıllı A.Ş.; bunun 6.700 dekarını kuru tarım, 10.800 dekarını ise sulu tarım için aktif olarak kullanıyor.

Leben Tarım Hayvancılık

2012 yılında 1.000 baş kapasite ile hayvancılığa başlayan ve 6.500 baş toplam hayvan kapasitesine ulaşıyor.

Dünya Gazetesi yazarlarından Vahap Munyar, Calinos Holding’in İstanbul’daki ofisine uğraıp, Yönetim Kurulu Başkanı Fırat Gülgen ile yaptığı sohbette şu bilgilere yer veriyor:

Calinos Holding Yönetim Kurulu Başkanı Fırat Gülgen, Vahap Munyar’a bir

Tesiste şu an günde 82 bin litre süt, yıllık 600 ton et üretimi gerçekleşiyor.

şirket dosyası uzatıyor, dosya Leben Tarım ve Hayvancılık İşletmeleri (Bor-Niğde)'ye ait. Munyar'ın dikkatini son iki sayfa dikkatini çekiyor:

Yıl 2008: Çöl toprağından

Yıl 2020: Bereketli topraklara

Fırat Gülgen, bir başka sayfadaki başlığı gösteriyor:

• 2009 yılında bitkisel üretim ile çölde başlayan yatırım.

Başlığın altındaki şu bilgiyi okuyor:

- 550 bin dekarlık çorak Emen Ovası içinde yer alan Leben Tarım ve Hayvancılık İşletmesinin kurulduğu 26 bin 400 dekar arazinin tamamı çöl vasfında ve tuzluluk oranı normal toprağın yaklaşık 11 katıydı.

Islah çalışmalarına işaret ederek;

- Toprak ıslahı için yaklaşık 40 kilometre drenaj kanalı açılarak, 7 bin dekar alanda, metrekareye 1.5 ton su uygulanarak ıslah amaçlı yıkama çalışması yapıldı.

12 bin dekar alanın sulamaya açıldığını belirterek;

- Tek başına 600 dekar alanda sulama yapabilen "pivot" sistemleri hayata geçirildi.

Tohum çalışmaları

Fırat Gülgen, Tesiste TÜBİTAK ve üniversiteler ile birlikte çöl toprağı koşullarında yetişebilecek dayanıklı tohum çalışmalarının halen sürdüğünü belirtiyor.

Hayvancılıkla ilgili adımlar

- Aralık 2012'de 1.000 baş kapasiteli ilk etap tesis hizmete girdi. 2013 Haziran ayında kapasite 3 bin 100 baş anaç, 6 bin 500 baş toplam hayvan kapasitesine ulaşıyor.

Üretim verileri:

- Tesiste şu an günde 82 bin litre süt, yıllık 600 ton et üretimi gerçekleşiyor.

2019'da organik tarım ve organik süt sığırcılığı sertifikası alınıyor.

Organik yem bitkisi, organik silajlık mısır ve yılda 6 milyon litre organik süt üretiliyor.

2015'te Leben Tarım ve Hayvancılık tesisinin elektrik ihtiyacını karşılamak üzere güneş santrali kuruluyor ve şu anda tesisin elektriği, kendi güneş santralinden karşılanıyor.

Ne kadar yatırım yapıldı

Fırat Gülgen ne kadar yatırım yapıldığı konusunda şu cevabı veriyor: "Benim asıl işim TV dizisi ihracatı. Dizi ihraç edip, ülkeme döviz getirdim. Dizi ihracatından kazandığım 40 milyon doları tarım ve hayvancılığa yatırdım".

Munyar, Gülgen'e hedefini sorduğunda yanıtına umutsuzluğu yansıdı diyerek kullanılan ve sonunda ödenen kredilerin kendi özelinde yarattığı olumsuz havayı dağıtıp yatırım heyecanını toparlıyabilir mi diye düşünüyor. Fırat Gülgen'in hedefi ise, 15 bin başa ulaşmaktı.

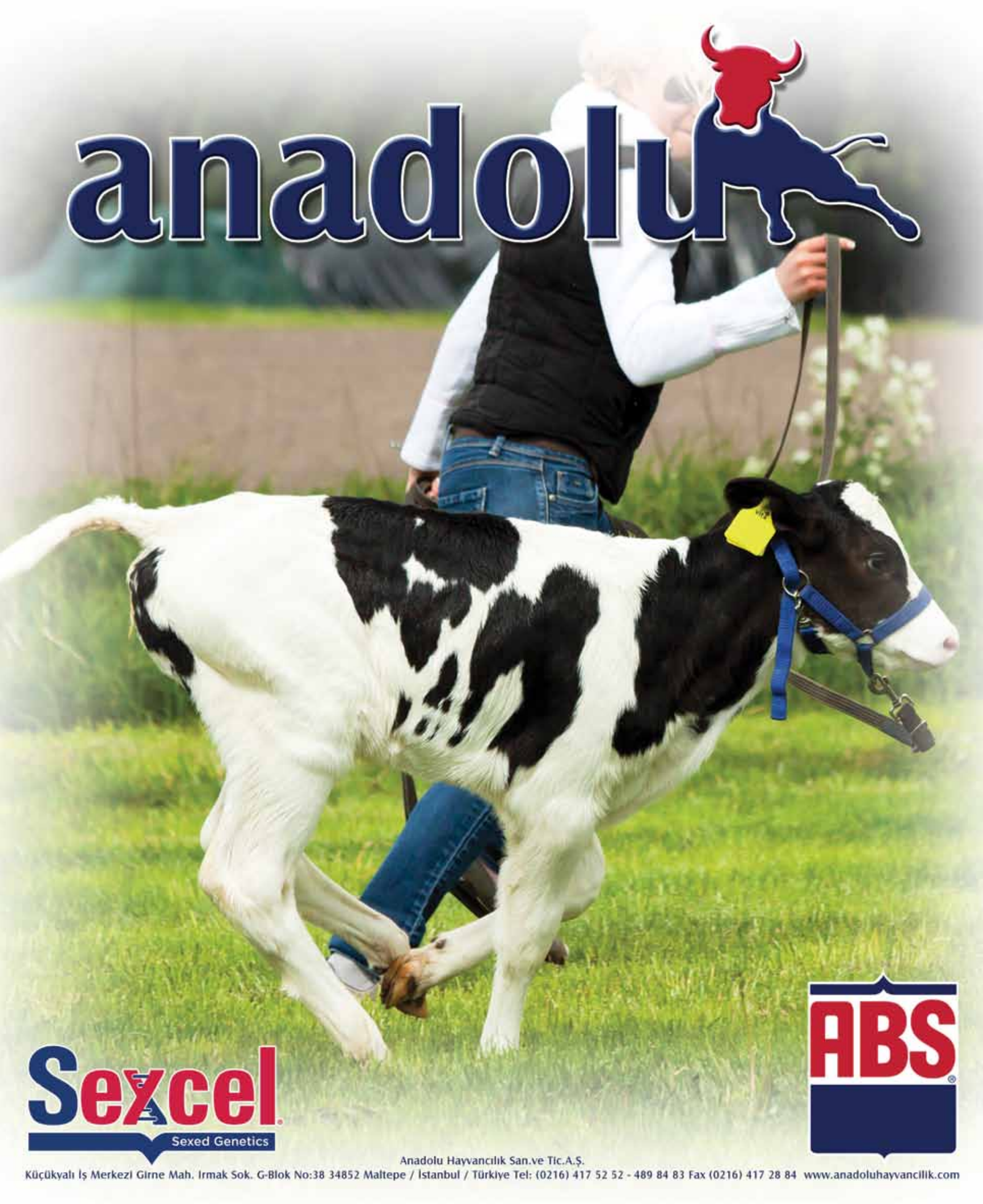

Anadolu Hayvancılık San.ve Tic.A.Ş.
Küçükyalı İş Merkezi Girne Mah. Irmak Sok. G-Blok No:38 34852 Maltepe / İstanbul / Türkiye Tel: (0216) 417 52 52 - 489 84 83 Fax (0216) 417 28 84 www.anadoluhayvancilik.com

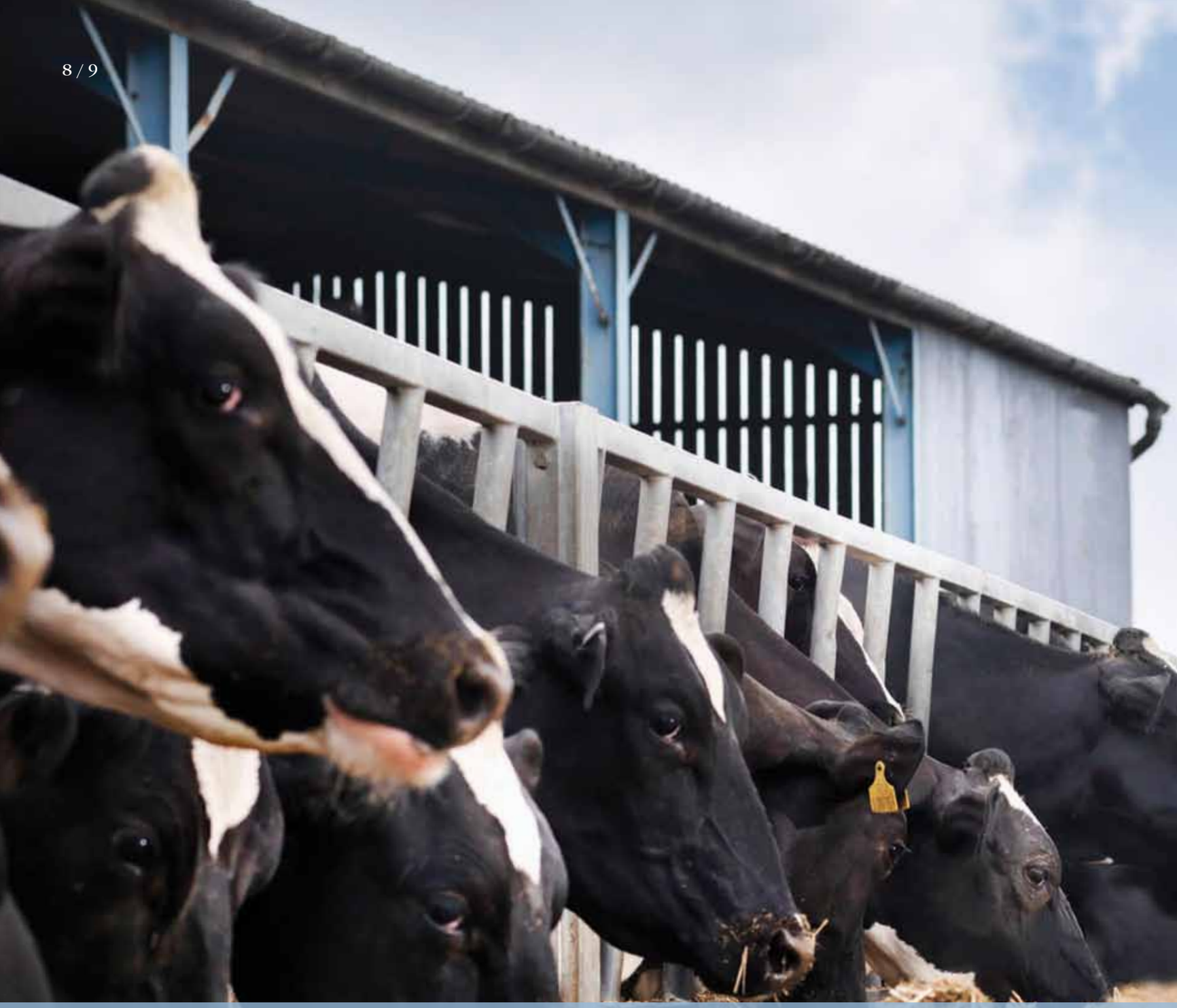

Sütçü İşletmelerde Meme Sağlığının Yönetimi

Meme sağlığı yönetiminde güncel yaklaşımlar ve yükselen trend: *Strep. uberis*

Meme sağlığı problemleri onlarca yıldan beri süt sığırı işletmelerinde büyük ekonomik kayıplara yol açmaktadır. Genetik bilimindeki gelişmeler, profesyonel olarak yönetilen işletmelerin sayıca artmış olması gibi güncellemelere rağmen hala sütçü inek sürülerinin bir numaralı sorunu olmaya devam etmektedir.

Ülkemizde olduğu gibi sütte somatik hücre sayısı ve tank sütü toplam bakteri sayısının süt fiyatları üzerinde fiili olarak etkisinin bulunmadığı dünya ülkelerinde de çok ciddi ekonomik kayıpların sebebi olmaya devam edecektir.

Kaliteli süt kavramının literatürümüze ve günlük konuşma diline girebilmesi için; kaliteli süte odaklanmış bir sürü ve meme sağlığı yönetimi başlangıç şartı olarak kabul edilmelidir. Dünya'da sütün hijyenik kalitesinin artmasına yönelik çalışmalar sadece sütün hijyenik kalitesini artırmayacak aynı zamanda meme sağlığı problemlerini de görünür hale getirecektir. Bu da akılcı bir çözüm için ilk adımın atıldığı aşamadır.

Sürüde var olan herhangi bir sorunu belirlemek ve çözüm için sorunu masaya yatırmak, iyi bir sürü yönetiminin başlangıç noktasıdır. Başarısız bir sürü yönetimi ise sorunu görmezden gelmek, sorunun ciddiyetini ve ekonomik boyutlarını farketmemek ile başlar. Başarısız bir yönetim, sorunu rutinin bir parçası olarak kabullenmiştir. Bu şekilde bir yönetim sorunu rakamlarla ifade etmek yerine sorunu ifade etmekten kaçınmakta ya da sorunun ciddiyetini azaltan cümlelerle dile getirmektedir.

Bunu örneklerle açıklamak istersek;

"Kasım ayında klinik mastitis oranımız % 3.4 ve vakaların üçte biri tekrarlayan vaka niteliğinde; subklinik mastitis oranımız ise sürü bazında % 17 ve geçtiğimiz 6 ayda bu konuda pozitif ilerleme kaydettik. Yüksek verimli grupta tedavi protokolüne cevap verdiğini zannettiğimiz, sürekli tekrarlayan mastitis sebebiyle revire gelen 3 hayvanımızda ise laboratuvara gönderdiğimiz numunelerde *Strep. uberis*'in varlığını tespit ettik" gibi cümleler ile karşılaşmak mümkün değildir.

Bu tarz cümleler iyi işletilen ve periyodik olarak bakımları yapılan bir sağım sistemine sahip, sağımcıları ile doğru iletişim kurabilen ve eğitimleri için zaman ve emek harcamış yönetimlerin sarfedebileceği cümlelerdir. Bu yönetim biçiminin sağımcılarıyla beraber geçirdiği ve amacı daha doğru ve daha hijyenik sağım olan eğitimler yaptığından emin olabilirsiniz. Bu eğitimlerde; "sağım esnasında neden daha az su kullanmalıyız ve bunu nasıl yapabiliriz" sorusunun sözlü ve de görsel eğitimlerle cevaplandığından emin olabilirsiniz.

Sürdürülebilir rutininde; periyodik olarak aylık CMT testi yapmak, somatik hücre sayısı (SHS) örneklemesi yapmak ve toplanan veriler ile sorunu belirgin bir şekilde ortaya koymaya çalışan bir yönetimin var olduğu işletmelerdir bunlar. Çözüm için sağım ünitesinde saatlerini harcamış, mikrobiyolojik teşhis yöntemlerinden faydalanma ve kayıt tutma sorumluluğunu hissetmiş yönetimlerdir. Bulaşma nedir, nasıl azaltılabilir sorusuna cevap verebilen bir sağımcı profiline ulaşmayı hedeflemiş işletmelerdir.

Diğer taraftan sorunu ortaya koymayan ya da sorun yok algısı yaratan başarısız yönetimler ise gittikçe büyüyen sağlık sorunları ve bunların beraberinde getireceği ekonomik boyutlar ile karşılaşacaklardır. Örneğin; aylık klinik mastitis oranı % 10'un üzerine çıkmış, subklinik mastitis oranı % 55'e varmıştır. Üretilen sütün neredeyse % 10'u kullanılan antibiyotikler nedeniyle dökülmek zorundadır. Başarısız yönetim antibiyotikli sütü işletmedeki buzağıların beslenmesinde kullanılmasına karar vermiştir.

Hafifçe abartılarak senaryolaştırılan örneklerdeki başarısız yönetimin sağlıklı ve sürdürülebilir bir meme sağlığı için hiç bir işletmede görülmemesi en büyük temennimizdir. Süt işletmelerinde nasıl bir meme sağlığı yönetimi ortaya konulmalıdır diye sorarsak öncelikle rakamlarla dost, veriyi kaydeden ve analiz eden bir işletme olabilmek önerilir.

Meme sağlığı dinamik takip gerektirir, sürekli göz önünde tutulmalıdır.

Kendi haline bırakılmış meme sağlığı yönetimi; sürünün ana gelir kaynağı olan süt tankından her gün yüzlerce bazen tonlarca litre süt kaybına sebebiyet verebilir.

Sürüde meme sağlığına dair her şey kaydedilmeli ve kaydedilen veri analiz edilmelidir. Önceliği yüksek konularda detaya girilmelidir. Sağımlarda günlük toplam sağım süresi, her bir tur için geçen süre, klinik mastitis sayıları, mikrobiyel izolasyon sonuçları kayıt altına alınmalı, kolayca erişilebilir ve karşılaştırılabilir olmalıdır.

Subklinik mastitis teşhisinde CMT ya da SHS sonuçları, klinik mastitislerde sorumlu mikroorganizmaların tür düzeyinde teşhisleri gereklidir. Tedavi alanında ise aylık bazda revirde kullandığımız ilaçların sayısı ve maliyeti, meme tedavisi kaynaklı atılan sütün aylık olarak kayıt altına alınması gerekmektedir.

Sağımda kullanılan ön ve son daldırma solüsyonlarının değişimleri sonrasında mastitis vakalarındaki sayısal farklılıkların gözlenmesi, sağım sisteminin periyodik bakımlarının takibi ve bakım randevularının ayarlanması gerekmektedir. Her bir turda memeden düşen sağım pençesi oranı, çoklu düşmenin kaç istasyonda gerçekleştiği, bir günde kaç defa manuel uzaklaştırma seçeneğinin kullanıldığı ve bu seçimin hep aynı vardiya gerçekleşip gerçekleşmediği gibi bir çok veri derlenip değerlendirilebilir. Hatta burada yazılması unutulan ama derlenip kaydedilmesi gereken birçok veri de mutlaka kayıt altına alınmalıdır. Meme sağlığı dinamik takip gerektirir, sürekli göz önünde tutulmalıdır.

Kendi haline bırakılmış meme sağlığı yönetimi; sürünün ana gelir kaynağı olan süt tankından her gün yüzlerce bazen tonlarca litre süt kaybına sebebiyet verebilir. Bu durumda ekonomik açıdan dönülmesi zor, dönülse de ciddi maliyetleri üstlenmeyi gerektirecek bir yola girilmiş demektir.

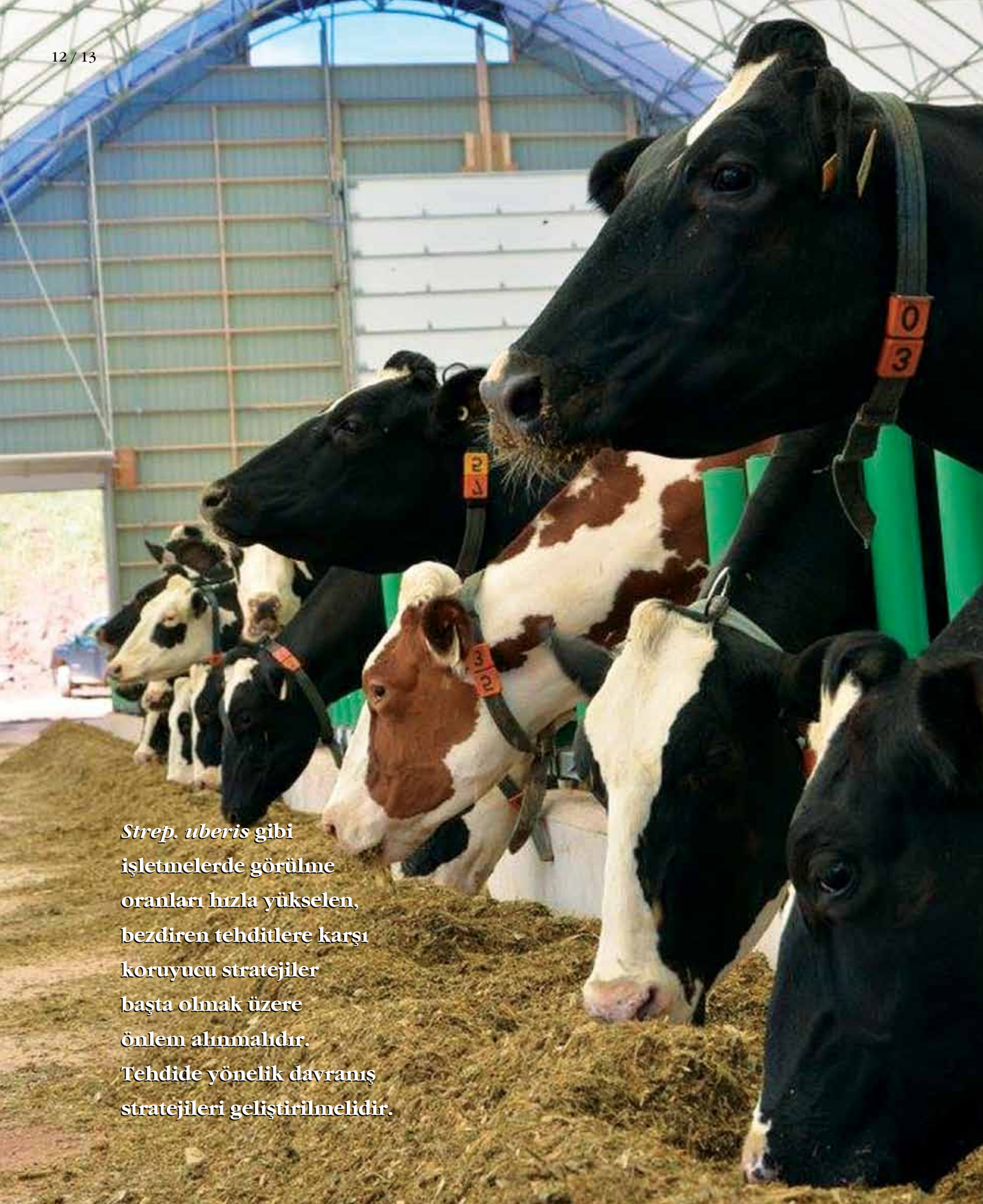

Strep. uberis **gibi işletmelerde görülme oranları hızla yükselen, bezdiren tehditlere karşı koruyucu stratejiler başta olmak üzere önlem alınmalıdır. Tehdide yönelik davranış stratejileri geliştirilmelidir.**

STREP. UBERIS
MEMENİN HEM KANAL SİSTEMİNE HEM DE ALVEOLAR DOKULARINA YERLEŞİR.

DİĞER STREPTOKOKLARIN AKSİNE MEMENİN SEKRETORİK DOKULARINDA DA ETKİLİDİR VE BU NEDENLE ÇOK DAHA TEHLİKELİDİR.[7]

Meme sağlığı hedeflerine ulaşmak ve kaliteli süt üretmek ciddi emek, zaman ve yatırımları gerektirecektir. Duruma göre birçok hayvan kesime sevkedilirken, subklinik mastitis nedeniyle fiziksel olarak küçülen memeler daha az süt üreterek işletmeyi daha da zor koşullar ile karşı karşıya getirecektir.

Tehditler açısından varlığı ve yol açacağı kayıpları iyi bilinen koliform bakterilerden tutun çok bulaşıcı stafilokoklara kadar dikkatli olunmalıdır. Sadece bunlarla da yetinmeyip, *Strep. uberis* gibi işletmelerde görülme oranları hızla yükselen, bezdiren tehditlere karşı koruyucu stratejiler başta olmak üzere önlem alınmalıdır. Tehdide yönelik davranış stratejileri geliştirilmelidir. Örneğin; Mycoplasma kökenli mastitislerden tedavi ya da aşılama ile kurtulmamızın neredeyse imkânsız olduğunu unutmayıp, Mycoplasma ile tanışmamak için işletmeye hayvan girişlerinde mutlaka laboratuvar ve bir uzman desteğini yanımıza almamız gerekmektedir.

İşletmemizde *Peudomonas* etkenleri izole edildiğinde hemen sağımhaneye odaklanılmalı, neden su kullanımı tekrar başlamış ya da artmış, daldırma kapları ne zaman yıkanıp dezenfekte edilmiş ve barınaklarda nerelerde su birikintisi oluşmuş diye kontrol etmek şarttır. *E. coli* ve *Klebsiella* kaynaklı probleminin artması çevresel kaynaklı mikroorganizmalarla başınızın dertte olduğunun göstergesidir. *Strep. agalactiae* izolasyonu tank sütünde fırlayan SHS ile kendini gösterir ve revirde mastitis nedeniyle tedavi edilen inek sayıları pik seviyeye ulaşır.

Klinikte mastitis için hospitalize edilen ineklerin sayısının pik yapması acil ve hızlı laboratuvar tanısına ihtiyacınız olduğu anlamına gelir. Hafta sonu bile enfekte süt örneğinizden izolasyon ve identifikasyon yapacak, mastitis etkenleri ve süt mikrobiyolojisi konusunda kalifiye elemanların olduğu bir laboratuvara hızla erişebilmelisiniz. Mastitis konusunda uzman yardımı almaktan çekinmemelisiniz.

Farklı mastitis etkenlerinin sürünüze verebileceği zararlar konusunda bilgi sahibi değilseniz, geç kaldığınız her gün artan zararlara yol açacaktır.

S. aureus ve benzeri bulaşıcı etkenlerin izlenmesine yönelik bir çiftlik planınız olmalıdır. Eğer büyük sütçü bir sürüde yöneticilik yapıyorsanız meme sağlığını hep göz önünde tutmalı ve 2x5 programı hakkında detaylı bilgi sahibi olmalısınız. İneklerde görülen bulaşıcı mastitis etkenlerine karşı bir sağım sıranız olmalı ve bu sağım sırası yeni izole edilen etkenlere göre her seferinde yeniden düzenlenmelidir. Unutulmamalıdır ki sütçü işletmelerde ana para kaynağı süttür ve her ne kadar ülkemizde tank sütünde SHS ve tank sütü toplam bakteri sayısını önceliği haline getirmiş bir süt alım prosedürü uygulanmasa da siz işletmenizde bu iki ölçülebilen kriteri öne çıkaran bir meme sağlığı kontrol programı uygulamalısınız. Meme sağlığı yönetimi tek başına ve yukarıda bir kısmından detaylı bahsettiğimiz yönetimsel problemlerin çözümü ile başarıya ulaşılabilecek kadar basit değildir. İşletmemizde yönetimsel düşünce ve manevra kabiliyetimizi artırırken; mikroorganizmalar da antibiyotik direnci, savunma mekanizması geliştirmek ve virülans faktörlerinin gelişimi gibi konularda kabiliyetlerini artırdılar.

Meme sağlığında başlıca problem kaynağı olan bulaşıcı ve çevresel etkenlere karşı geliştirilen aşılar, meme sağlığı kontrol programlarının vazgeçilmez bileşenleri olarak doğru ve yerinde kullanımla sizi meme sağlığında başarıya giden yolda destekleyecektir. İneklerinizi mikroorganizmalarla baş başa bırakmayıp, onları baş edecekleri mikroorganizmalarla ile ilgili aşıları kullanarak haberdar edin. Onlara meme dokusunda oluşan ve dolayısıyla sütte tespit edilebilen, güçlü antikor seviyeleri ile koruyun. Meme başından girip memenin taşıyıcı kanallarını ve süt yapan alveollerini enfekte eden etkenlere karşı aşılayarak destek olun. Size her gün onlarca kilo süt üreten işletmedeki "çalışma arkadaşlarınız" bunu hak ediyor.

Yılgınlığa sebep olan mastitis etkeni: *Streptococcus uberis*

Ülkemizde sürü başına düşen inek sayısı günden güne artmakta ve örneğini batıda gördüğümüz büyük çiftlikler ülkenin her yanına yayılmaktadır. Bu büyük çiftliklerde batıda sıklıkla gördüğümüz sorunlar bizde de teker teker ortaya çıkmaya ve bizim aşina olmadığımız problemler şeklinde sürü sağlığı yöneticilerini cidden zorlamaktadır. Bahsi geçen büyük çiftliklerin problemlerinden bir tanesi de klinik mastitis etkeni olarak adını iyi bildiğimiz ancak son yıllarda görülme sıklığı büyük bir hızla artan, yaygın problemlere yol açan *Streptococcus uberis*'dir.

Neden olduğu klinik mastitis vakalarının görülme ve tekrarlama sayısının fazlalığı ve ilişkili olduğu tedavi komplikasyonları nedeniyle *Streptococcus uberis* klinik mastitisler açısından en sorunlu patojenlerden biridir.

Mastitisin kontrolüne ilişkin geleneksel yaklaşım *Strep. uberis* kaynaklı mastitislerde ne yazık ki yetersiz kalmaktadır. Bu durum söz konusu patojenin işletmelerde her zamankinden daha yaygın görülmesine neden olmaktadır. Tedavi etmeye çalışan veteriner hekimler açısından da yılgınlığa neden olan bir mastitis etkeni haline gelmiştir.

Etken her zaman çevresel kaynaklı bir patojen olarak sınıflandırılmıştır fakat tanımında geniş ölçekte farklı suşlarının varlığından bahsedilmektedir. Çevresel fakat aynı zamanda bulaşıcı bir mastitis patojeni olarak anılmaktadır.

Streptococcus uberis gram pozitif, katalaz negatif, eskülin pozitif bir kok'tur; kanlı agar ve oksijenli ortamda iyi çoğalmaktadır. Diğer çevresel patojenlerin aksine meme bezinde kalıcı olmasına neden olan mekanizmalara sahiptir ve genellikle klinik mastitislere yol açmaktadır. Bakteriler meme başı kanalından memeye giriş yapar ve memede çoğalarak meme içi enfeksiyon oluştururlar.

Enfeksiyon normalde sağımın başında

Neden olduğu klinik mastitis vakalarının görülme ve tekrarlama sayısının fazlalığı ve ilişkili olduğu tedavi komplikasyonları nedeniyle *Streptococcus uberis* klinik mastitisler açısından en sorunlu patojenlerden biridir.

sağım başlıkları takılırken veya inek dinlenirken bulaşır. Meme başlarının sağım başlamadan önce hali hazırda bu etkenle kontamine olması nedeniyle sağım başlıklarının takılması bakterileri memeye taşımaktadır. Sağım başlıklarının sağımdan önce ön daldırma ile dezenfekte edilmesinin önemi burada ortaya çıkmaktadır. Sağım başlıkları takıldığı sırada ne kadar az hava girişi söz konusu olursa, bu tür mastitisin oluşma riski de o kadar düşük olacaktır.

Hem hayvanlarda hem de hayvanın yaşadığı çevrede kolonize olma yeteneğine sahiptir ve gübre, altlık materyali gibi organik maddelerde baskın olarak bulunmaktadır. *Streptococcus uberis* sığırların sindirim kanalında (dudaklar, tonsiller, rumen, rektum ve dışkı), solunum kanalında, ürogenital kanalda, enfekte yara ve apselerde, deride ayrıca meme başı deliği, meme başı kanalı, meme başı derisi ve enfekte meme kanallarında bulunur.

Streptococcus uberis özellikle ineklerin kendini yalama ve tımar davranışından dolayı sindirim kanalı yoluyla yayılmakta, süt ineklerinden alınan deri numunelerinin yaklaşık % 50'si *Streptococcus uberis* pozitif olarak tespit edilmektedir. İneklerin çevresinin dışkıyla bulaşması da yayılmaya katkıda bulunmakta olup inek dışkı numunelerinin yaklaşık % 25'i *Streptococcus uberis* pozitif olarak tespit edilmiştir. İneklerin otladığı meralarda da otlamadıkları meralara oranla daha yüksek düzeyde *Streptococcus uberis* tespit edilmiştir.

Barınakların serbest alanlarındaki altlıklar veya bölme (serbest durak) altlıklarının dışkıyla bulaşması da *Steptococcus uberis* düzeylerinin yükselmesine yol açar, özellikle saman veya talaş gibi organik inek altlıkları üremeyi daha da kolaylaştırır. Çevrede *Streptococcus uberis* varlığı meme başları ve meme uçlarında bulaşmaya, sonrasında yüksek bakteri sayılarının tespit edildiği meme içi enfeksiyonlara yol açar.

Streptococcus uberis kaynaklı enfeksiyonların % 56'sı kuru dönemde meydana gelmektedir. Bakterilerin bulaşıcı

yapısı da tespit edilmiştir. Biyofilm üretme yeteneğine sahip olan ve meme dokusunda kolonize olan suşların yaygınlığı diğer inekler için bulaşma ve enfeksiyon kaynağı olan kronik enfekte ineklerin oluşmasına neden olmaktadır. *Streptococcus uberis* ineklerin ağzında da bulunduğundan düvelerin diğer inekleri yalamasıyla da bulaşmasına sebep olabilmektedir.

Daha önce bir veya daha fazla kez mastitis geçiren inekler daha fazla enfeksiyon riski altındadır, burada *Streptococcus uberis* dışındaki bir patojenle enfekte olmak veya başarılı şekilde tedavi edilmiş olmak önem arz etmemektedir. Özellikle *Corynebacterium bovis* ile enfekte olan inekler *Streptococcus uberis* enfeksiyonuna karşı duyarlıdır.

Streptococcus uberis etkeninin neden olduğu mastitis vakalarının yaklaşık % 50'si subkliniktir. Klinik veya subklinik oran araştırmalar arasında büyük değişkenlik göstermesine rağmen genel durgunluk, ateş veya iştahsızlık belirtileriyle tanımlanan perakut mastitis vakalarının sadece % 10'unda etken bildirilmiştir. Birçok subklinik mastitis vakasında memeden sarımsı macun kıvamında süt gelir ve dikkati çeken düzeyde yüksek SHS ile olay klinik mastitise evrilir.

Enfeksiyon süresi de değişkendir. Bazı enfeksiyonlar laktasyon süresince kronik enfeksiyon olarak görülmektedir.

Kuru dönemden sonra görülen yüksek sayıdaki mastitis vakalarının sebebi *Streptococcus uberis*'tir.

Yukarıda belirtildiği üzere bu durumun nedeni, *Strep. uberis*'in bu dönemde yüksek düzeyde laktoferrin bulunan meme ortamında çoğalabilen tek bakteri olmasıdır.

Mastitisin kontrolü için Bramley ve Dodd tarafından geliştirilen klasik beş noktalı plan, *Streptococcus uberis* için bulaşıcı mastitis vakalarında olduğu kadar yardımcı bir etki göstermemiştir.

Yeni enfeksiyonların %50'sinden sorumlu olması dolayısıyla doğum öncesinde kullanılan altlıkları kontrol altında tutmak özellikle önem arz etmektedir. Kalsiyum karbonat veya monokalsiyum fosfat bakteri üremesini kontrol altına almak için bu alanlara günlük olarak serpilmelidir ve barınaklarda hava sirkülasyonu ile yataklıkların ve serilen altlıkların kurumasını sağlayacak yönetimsel önlemler alınmalıdır.

Streptococcus uberis kaynaklı mastitisin başarılı şekilde tedavisi oldukça güçtür. Birçok inekte tedaviden sonra enfeksiyon tekrarlayan mastitis olarak yeniden karşımıza çıkmaktadır. Saha çalışmaları ve deneyimleri, antibiyotiklerin prospektüslerinde önerilen tedavi sürelerinin yeterli olmadığını ve tedavinin tavsiye edilen beş günlük süreden sekiz güne çıkarılması gerektiğini fakat bunun da tatmin edici sonuçlara ulaşılmasını sağlamadığını göstermektedir.

Streptococcus uberis çoğunlukla tedaviye yanıtı çok düşük ve tekrarlayan klinik mastitislere yol açar. Yüksek hücre sayılarıyla subklinik mastitis vakalarına da yol açtığı bildirilmiştir. Hızla azalan tedavi edilebilirlik ve hızla artan tekrarlayan vaka oranları *Strep. uberis* kaynaklı klinik mastitisi bezginliğe, yılgınlığa neden olan bir enfeksiyon haline getirmektedir.

Çevresel mastitis etkeni olarak bilinmesine rağmen aynı zamanda bulaşıcıdır. Bulaşıcı mastitisle mücadeleye yardımcı olan geleneksel kontrol yöntemleri *Streptococcus uberis*'e karşı büyük ölçüde etkisiz kalmaktadır. Mevcut bilinen stratejiler *Strep. uberis*'in kontrolü için yeterli değildir. Yeni yaklaşımlar ve araçlara gereksinim vardır. Günümüze kadar *Strep. uberis*'in kontrolü için spesifik bir araç bulunamamıştır. *Strep. uberis*'in kontrolünde önemli bir nokta da; *Strep. uberis*'in tüm suşlarına karşı bağışıklık sağlayacak yani heterolog koruma sağlayacak güçlü ve spesifik bir immun yanıtın aşılama ile sağlanmasıdır. Alışılagelmiş klasik aşı üretim stratejileri var olan suşların farklılığı ve zayıf immun yanıt oluşumu sebebi ile geçmişte başarıya ulaşamamıştır. İleri seviye de uzun yıllar süren araştırmalar yakın zamanda *Strep. uberis*'in kontrolünde etkinliğini kanıtlamış yenilikçi araçların geliştirilmesine olanak sağlayacaktır.

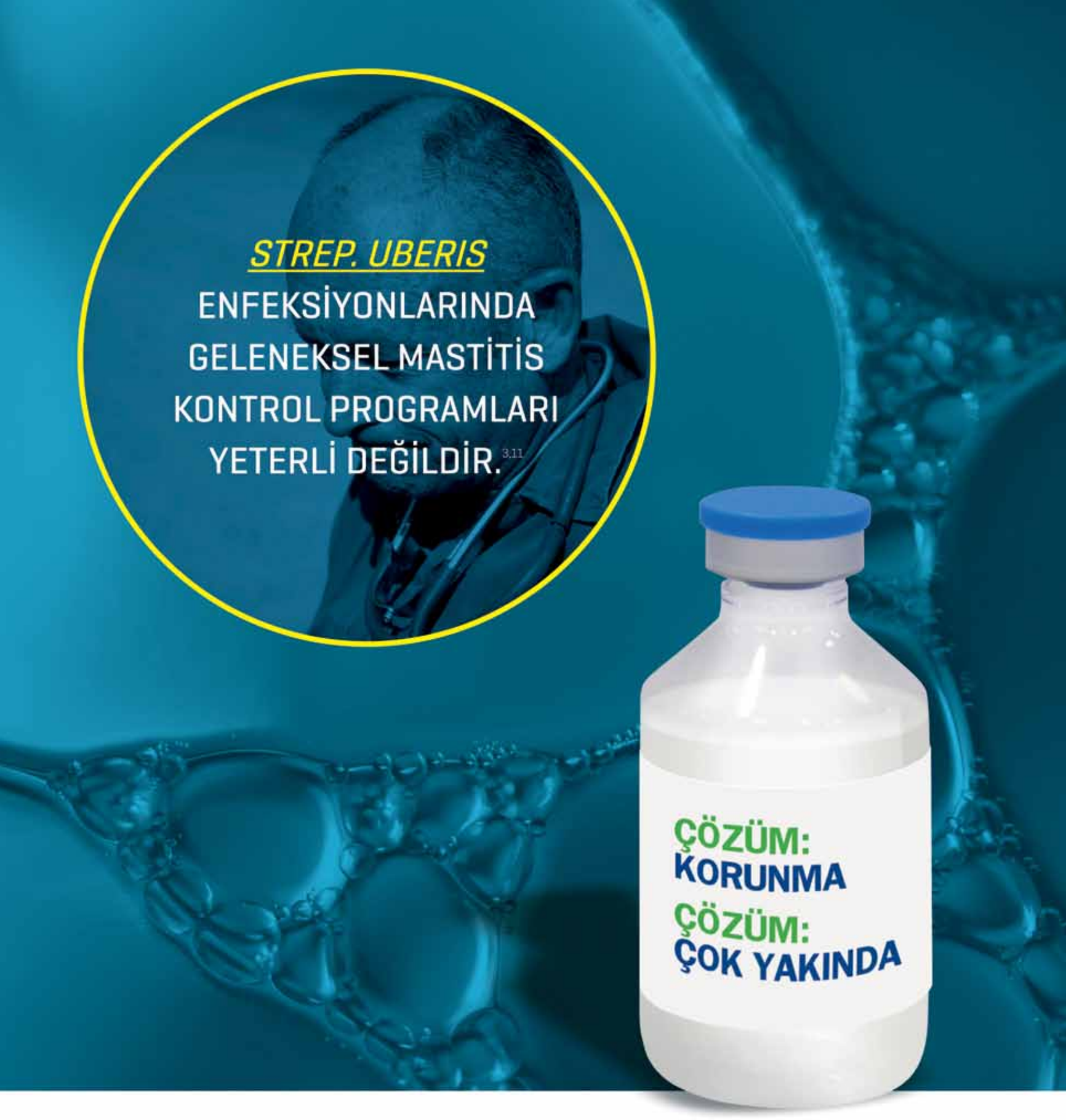

Referanslar: 1. Kromker V, Reinecke F, Paduch JH, Grabowski NT (2014) Bovine Strep. uberis intramammary infections and Mastitis. Clinical Microbiology: Open Access 3:4. **2.** Bradley et al 2007. Survey of the incidence and aetiology of mastitis on dairy farms in England and Wales. Vet Rec. 2007 Feb 24; 160(8):253-7. **3.** Biggs 2017, Strep. uberis the frustrating mastitis bacterium. Technical dossier of a Strep. uberis vaccine registered at European Medicine Agency **4.** Zalduendó et al 2018, Mastitis Pathogens Detected in Europe Using Real-time Multiplex PCR. Proceedings of the NMC Tucson 2018. **5.** Milne 2005 ; Treatment of persistent intramammary infections with Strep.uberis in dairy cows.Vet records 2005 Aug 27;157(9):245-50. **6.** Oliver 2003: Efficacy of Extended Pirlimycin Therapy for Treatment of Experimentally Induced Strep. uberis Intramammary Infections in Lactating Dairy Cattle Vet Ther. 2003 Fall;4(3):299-308. **7.** Vural, M. R., Ergün, Y., & Özenç, E. (2016). Büyük ruminantlarda mastitis. Evcil Hayvanlarda Meme Hastalıkları, Ed; Kaymaz M, Findik M, Reşanlı A, Köker A, 1, 149-247. **8.** Neave et al. 1966 A method of controlling udder disease. Veterinary Records 78, 521-3. **9.** Bramley 1984; Strep. uberis udder infections- a major barrier to reducing mastitis incidence. Br Vet J 140(4) 328-335. **10.** Hillerton et al. 1993; Effect of premilking teat dipping on clinical mastitis on dairy farms in England. J. Dairy Res 60(1), 31-41. **11.** Kromker 2017, Strep. uberis Mastitis - how to deal with frustrating clinical mastitis. Technical dossier of a Strep. uberis vaccine registered at European Medicine Agency **12.** Tang W, Oliver SP (1999) Identification of lactoferrin-binding proteins in bovine mastitis-causing Strep. uberis. FEMS Microbiol Lett 176: 91-96. **13.** Wilkinson A (2010) To seal or not to seal: Internal teat sealant strategies. Proceedings of National Mastitis Council Regional Meeting. **14.** McDougall 2003 Clinical and bacteriological response to treatment of clinical mastitis with one of three intramammary antibiotics. New Zealand Veterinary Journal. Volume 55, 2007 - Issue 4. **15.** Oliveira M, Bexiga R, Nunes SF, Carneiro C, Cavaco LM, Bernardo F & Vilela CL 2006 Biofilm-forming ability profiling of Staphylococcus aureus and Staphylococcus epidermidis mastitis isolates. Veterinary Microbiology 118:133–140. **16.** Almeida RA, Luther DA, Patel D, Oliver SP (2011) Predicted antigenic regions of Strep. uberis adhesion molecule (SuAM) are involved in adherence to and internalization into mammary epithelial cells. Vet Microbiol 148: 323-328. **17.** Schonborn S, Wente N, Paduch JH, Kromker V (2017): In vitro ability of mastitis causing pathogens to form biofilms. J. Dairy Research 2017 May; 84(2):198-201. doi: 10.1017/S0022029917000218.

İzmir Veteriner Hekimler Odası Başkanı H. Gökhan Özdemir:

“Gözümüzde de, gönlümüzde de sınıfta kaldı”

“Biz pandemiye rağmen halk sağlığı, hayvan sağlığı için evde kalmadık ama Sayın Sağlık Bakanı bizim gözümüzde de gönlümüzde de sınıfta kaldı. Veteriner Hekimlerin sağlık çalışanı olarak aşılamada öncelikli gruba alınmadığı bu günde üzülerek logomozu bir kez daha karartma kararı almış bulunmaktayız”.

İzmir Veteriner Hekimler Odası Başkanı Gökhan Özdemir ile gerçekleştirdiğimiz röportajda; veteriner hekimlik mesleğini, etik ve deontolojiyi ve mesleki sorunları konuştuk. Özdemir, Covid-19 konusunda da virusu tanımak adına ilk adımın bir veteriner hekim virolog tarafından yapıldığını ancak aşı çalışmaları yapmak isteyen meslektaşların yeterince desteklenmediğini ve bunun yerli aşının gecikmesine neden olan en önemli etken olduğunu vurguluyor.

“Fakülte sayıları kontrolsüzce artmaktadır. Dolayısıyla Veteriner Hekim diploması almış bir kişiye, ülkedeki fakültelerin yanlış yapılanmasının yükünü yüklemek, çok da adil bir yaklaşım değildir”.

Veteriner hekimliği eğitimi hakkında neler düşünüyorsunuz, sayısı 32-33-34..’e varan fakülteler, eğitime ve veteriner hekimliğe ne vaad ediyor?

Veteriner Fakülteleri alt yapısı ve teknik donanımı olmaksızın açılması yanlış olan eğitim kurumlarıdır. Çünkü hekimlik eğitimi yoğun teorik bilginin yanısıra uygulama gerektiren, hekimlik nosyonunun ve vizyonunun içselleştirilmesi icin de öğretim üyesi öğrenci diyaloğunun yoğun yaşanması gereken bir ortam gerektirir. Dolayısıyla bu kadar çok sayıda fakülte eğer yeterli donanım ve ögretim üyesi yoksa doğru değildir. Pandemi sürecinde de uzaktan egitimle ilgili tüm hekimlik dallarinda yaşanan sorun bizlerde de yaşanmaktadır. Maalesef bazı fakültelerimiz Hocalarımızın, meslektaşlarımızın çabalarına karşın yeterli ekonomik desteği alamadığı için eğitim kalitesi ister istemez sıralamada gerilere düşmektedir.

Bu eğitimle mezun olan veteriner hekimleri, sahadaki meslektaşlar deontoloji ve etik kurallara uymadıkları konusunda eleştiriyorlar, bu açıdan mesleki değerlerin uygulanması/uygulanmaması konularında neler söyleyebilirsiniz?

Evet fakültelerin egitim kalitesini bizler eleştirebiliriz. Geçmişle karşılaştırır geleceğe göre beklentiler taşır yorum yaparız. Yetkilileri uyarmak bunların önemini belirtmek için hatırlatmalar ve basın açıklamaları ile eleştirilerde de bulunabiliriz. Ancak bu, mezun meslektaşlarımızın diploma ile almış oldukları haklarının, önüne gelen herkes tarafından eleştirmesi, yeni mezunların beğenilmemesi hatta karalama kampanyasına maruz bırakılmaları anlamına da gelmez. Kişi fakültedeki olanakların yanısıra kendini geliştirebilecek olanaklara eskiye göre daha kolay ulaşmaktadır. Kaldi ki bu sadece bizim mesleğimiz için geçerli bir sorun da değildir. Sağlık meslek grupları dahil olmak üzere bazı meslek gruplarının eğitim sisteminde aynı sorunlar yaşanmaktadır.

Fakülte sayıları kontrolsüzce artmaktadır. Dolayısıyla Veteriner Hekim

“Kamuoyunda özellikle bizlerle yakın iletişim halinde olan gruplarla ilişkilerimizde hak ettigimiz saygı ve ilgiyi görüyorüz elbette. Ancak bunun yasa koyucu yetkililerin yaklaşımlarında karşılığını bulmaması üzüyor bizi. Oysa dünya Tek Sağlık çalışmaları ile Veteriner Hekimlere hep hak ettiği değeri veriyor”.

diploması almış bir kişiye de ülkedeki fakültelerin yanlış yapılanmasının yükünü yüklemek çok da adil bir yaklaşım değildir. Bizler, bu durumu genç meslektaşlarımızla da görüşmekte onların sahaya tam hazırlanabilmeleri için zaten destek vermekteyiz.

Veteriner hekimler, mesleğin yeterince tanıtılamadığı ve hak ettiği yerde olmadığı konusunda hemfikirler, bu noktada özeleştiri yapmak veya hak ettiği yere gelebilmesi için neler yapmak gerekir?

Maalesef bu konu, sağlık çalışanı olduğumuz halde dönem dönem sağlık çalışanlarının özlük haklarına ilişkin düzenlemelerden yararlandırılmamamız nedeni ile bizi üzmekte. Kamuoyunda özellikle bizlerle yakın iletişim halinde olan gruplarla ilişkilerimizde hak ettigimiz saygı ve ilgiyi görüyorüz elbette. Ancak bunun yasa koyucu yetkililerin yaklaşımlarında karşılığını bulmaması üzüyor bizi. Oysa dünya Tek Sağlık çalışmaları ile Veteriner Hekimlere hep hak ettiği değeri veriyor hem de halk sağlığına katkı koyabilmeleri için olanak sağlıyor. Çünkü bilgi birikimlerinin farkında. Bu konuda meslek örgütü olarak biz üzerimize düşeni her ortamda yapıyoruz ancak maalesef mecliste ya da üst duzey bürokraside yeterince yer bulamıyorsanız, mesleğinizi de hak ettiği yere taşıyamıyorsunuz.

COVID-19 sürecinde, veteriner hekimliğe mesleki açıdan sizce ne kadar yer verildi, aşı geliştirme çalışmaları yapan meslek üyeleri de var, neler yapılmalı idi?

Ülkemizde Covid-19’a neden olan virüsün izolasyonunu yapan ki bu virüsü tanımak adına en önemli adımdır, ilk isim Veteriner Hekim virolog bir Hocamız oldu. Ancak aşı çalışmaları yapmak isteyen akademisyen meslektaşlarımız bu gerçeğe rağmen yeterince desteklenmediler. Bu da yerli aşının gecikmesindeki en önemli etken maalesef.

Günümüzde veteriner hekimlerin ana sorunları nedir, bunlara nasıl sıralarsınız, çözüm önerileriniz nelerdir?

Veteriner Hekimlerin ana sorunlarını tek başlık altında ifade edebiliriz. Hem evcil hayvanlar açısından hem de hayvancılığımız açısından yerli hayvan ırklarımızın ve de nesli tehlike altında korunan türlerimizin gerçek anlamda değer görmesi gerektiğinin farkına varmamız gerekiyor. Bunu aşabilirsek zaten hayvan sağlığı ve hayvan nüfus yönetiminin önemi anlaşılacak ve uygulamalar, bu temel üzerine kurulursa bizler de görevimizi tam olarak icra edip hak ettiğimiz değeri alacağız diye düşünüyorum. Çözüm, eğitim ve yetkililerin bizlerden giden raporları dikkate alması.

Amaca ulaşabilmek her şeydir.

En etkili rumen korumalı metiyonin kaynağı olan Mepron® ile süt sığırlarınızın rasyonunu iyileştirin.

Sınıfının en iyisi olan Mepron® mini peletleri %85 metiyonin içerir. Eşsiz kaplama teknolojisi sayesinde Mepron®, bir yem fabrikasında ve bir TMR'deki tüm karıştırma ve taşıma proseslerinde stabilitesini korur. Sığırlara metabolize edilebilir metiyoninin %60'ını sağlar ve bu da onu en verimli rumen korumalı metiyonin kaynağı yapar.

animal-nutrition@evonik.com
mepron.com

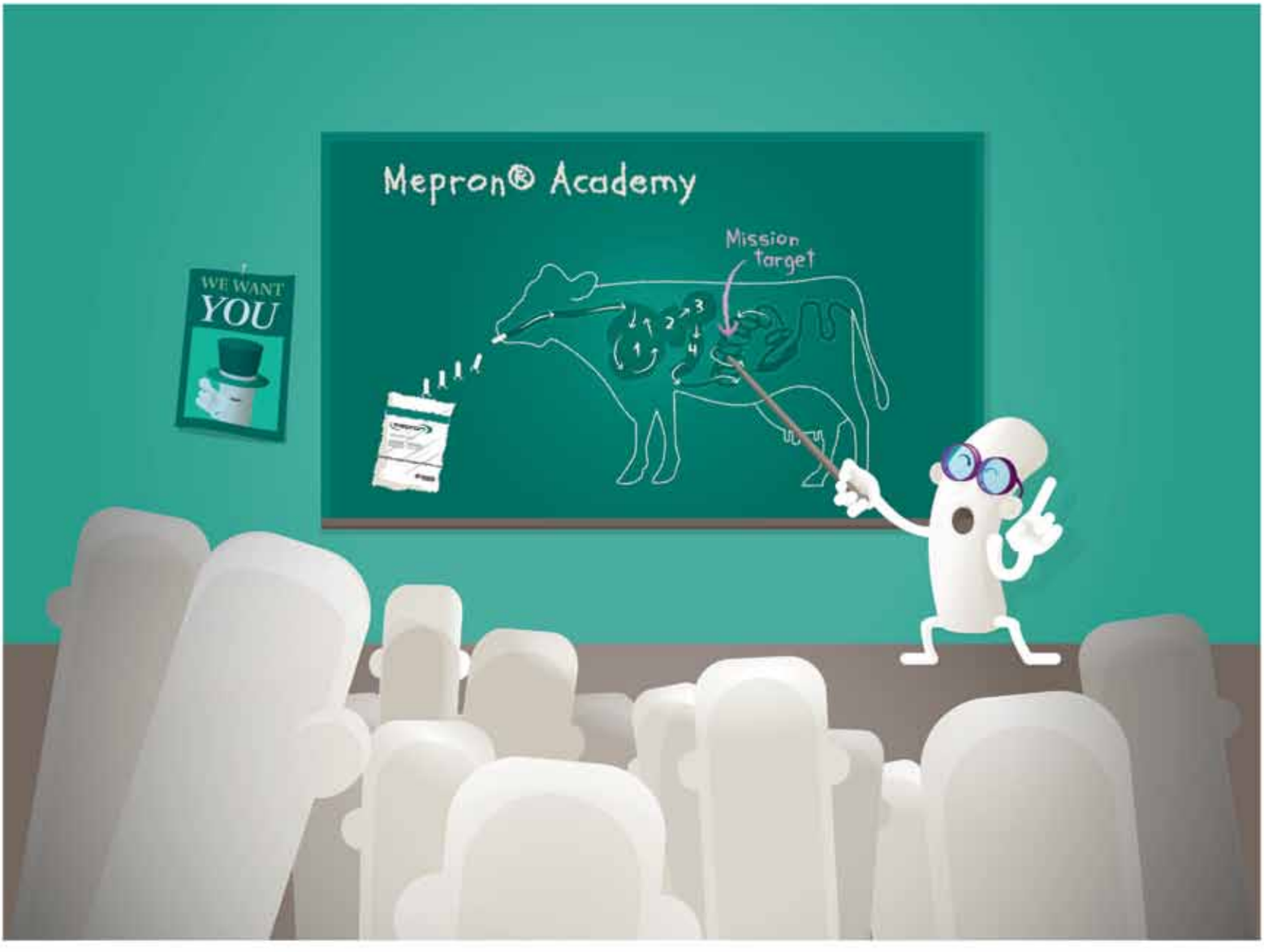

EVONIK
Leading Beyond Chemistry

İzmir Veteriner Hekimler Odası Başkanı H. Gökhan Özdemir

Veteriner hekimler sağlık çalışanı grubuna alınmayaraki, Covid-19 pandemisinde öncelikli aşılanacak meslekler grubuna alınmadı. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

Covid 19 pandemisi sürecinde sağlığı korumak doğal olarak hepimizin önceliği oldu.

Veteriner Hekim virolog hocalarımız da doğal olarak aşı çalışmalarına başladı. Tüm dünyada pandemiye dair çalışmalar Tek Sağlık düzleminde ilerlerken bizde tek düzlem Sağlık Bakanlığının vizyonu oldu.

Bu vizyon nedeni ile gelinen noktada; Cumhurbaşkanlığı Makamı olarak yerli ve milli vurgusu her zaman önde tutulurken Veteriner Hekimlerden yeterli destek alınmadı. Sayın Sanayi ve Teknoloji Bakanımızın vizyonu ve desteği olmasa belki Veteriner Hekimlerin yerli aşı çalışmalarında bugün geldikleri noktaya kadar ulaşmaları bile mümkün olmayacaktı.

Yine pandemi sürecinde Sayın Tarım ve Orman Bakanımızın Veteriner Kliniklerinin sağlık kuruluşları olduğunu ve Veteriner Hekimlerin sağlık çalışanı olduğunu belirtmesiyle sokağa çıkma yasaklarında muafiyete dahil olması gerektiği Sağlık Bakanı Sayın Koca'nın hiç aklına gelmedi.

Pandemi sürecinde eğitimde kaliteden ödün vermeme çabasıyla velilerin, öğrencilerin ve eğitimcilerin gönlünü kazanan Milli Eğitim Bakanımız çağrımıza kulak verdi ve EBA aracılığıyla "Veteriner" değil "Veteriner Hekim" ifadesi çocuklarımızın dağarcığına doğru yerleşmeye başladı.

Pandemi sürecinde biz Veteriner Hekimler de yüzyıllardır olduğu gibi sağlık hizmetlerinde üzerimize düşeni yerine getirdik. "Pandemi var evde kalalım" demeden sahada sessiz ve fedakarca, sağlam adımlarla yerli ve milli üretimin kahramanı çiftçilerimizin yanında olmaya devam ettik.

Hayvancılığımızın sağlam temelleri için hayvan sağlığı için çalışmaktan vazgeçmedik. Biz Veteriner Hekimler de yüzyıllardır tüm dünyada olduğu gibi evcil hayvanları sahipli, sahipsiz demeden sağlıklı kılarken, insanları da zoonozlardan koruyarak halk sağlığı için çalışmaya devam ettik.

Biz pandemiye rağmen halk sağlığı, hayvan sağlığı için evde kalmadık ama Sayın Sağlık Bakanı bizim gözümüzde de gönlümüzde de sınıfta kaldı. Veteriner Hekimlerin sağlık çalışanı olarak aşılamada öncelikli gruba alınmadığı bu günde üzülerek logomozu bir kez daha karartma kararı almış bulunmaktayız.

Q humması çiftliğinizi ele geçirmesin!

Her iki çiftlikten biri Q humması ile enfekte*

Q humması sizin ve çiftliğiniz için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Çiftliğinizi, kârlılığınızı ve kendinizi koruyun!

COXEVAC® | *Aşılayın*

ceva

* Barberio, A., Ceglie, L., Lucchese, L., Zuliani, F., Marangon, S., Natale, A., 2017. Epidemiology of Q fever in cattle, in: The Principles and Practice of Q Fever: The One Health Paradigm. Nova Science Publishers, New York, pp. 189–212

Yürütmeyi Durdurma Kararı Verildi

ANKARA BÖLGESİ VETERİNER HEKİMLERİ ODASI ve İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI'NDAN MESLEKTAŞLARIMIZA VE KAMUOYUNA:

"Veteriner Tıbbi Ürünler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik"in çeşitli maddelerine karşı, Ankara ve İzmir Veteriner Hekimleri Odası'nın birlikte Danıştay'a açtığı idari davada, 'Yürütmeyi Durdurma Kararı' verildi. Ankara ve İzmir Veteriner Hekimleri Odaları kararı kamuoyuna şöyle duyurdu:

"Yürütmeyi temsil eden idarelerce, mesleğimizin ve meslektaşların çalışma koşullarının keyfi olarak düzenlenmesi, zorlaştırılması ve hukuki kurallara uymayan değişiklikler yapılması sebepleriyle son yıllarda pek çok hukuksal mücadele vermek zorunda kaldığımız meslek kamuoyunun bilgisi dahilindedir.

Bunlarda biri de, Veteriner Tıbbi Ürünler Hakkında Yönetmelik'de değişiklik yapan 01.04.2020 tarih ve 31086 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik olmuştu.

Bu yönetmelikteki birinci itirazımız, yasa gereği Bakanlıkça düzenlenmesi gereken önemli konuların, Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünce çıkarılacak talimatlara bırakılması hususuydu. Bu hem bir normlar hiyerarşisi sorunu, hem hukukilik güvencesi ihlali, hem de idari keyfiyet yaratmaktaydı.

Bu temel nedenlerle ileri sürdüğümüz Yürütmenin Durdurulması talebimiz sonucunda, değişiklik yapan Yönetmeliğin 8. Maddesiyle, Veteriner Tıbbi Ürünler Hakkında Yönetmeliğin 23. Maddesinin 12. Fıkrasındaki,

"Bu madde kapsamında veteriner tıbbi ürün üretim yerlerine izin verilmesi ile ilgili diğer hususlar Genel Müdürlükçe çıkarılacak talimat ile belirlenir."

düzenlemesinin Yürütmesi Danıştay 10. Dairesi tarafından durdurulmuştur.

Bir diğer itirazımız, suç ve cezaların

GİZLİ DÜŞMANA KARŞI

...

ETKİNLİĞİN SIVI FORMU

Parofor® CRYPTO

Parofor Crypto® 140 mg/ml paromomisin içeren oral çözelti. Rumeni gelişmemiş buzağılarda paromomisine duyarlı *Cryptosporidium parvum*'un neden olduğu ishale karşı kullanılır.

PAROFOR CRYPTO® 140 mg/ml oral çözelti. Veteriner Bağırsak Antibakteriyeli. Sadece Hayvan Sağlığında Kullanılır. **BİLEŞİMİ:** Berrak açık sarı-amber renkli steril olmayan çözeltinin 1 ml'si 200 mg paromomisin sülfat (140 mg paromomisin baza eşdeğer), 1 mg metil parahidroksibenzoat (koruyucu), 0,1 mg propil parahidroksibenzoat (koruyucu) ve 4 mg sodyum metabisülfit (antioksidan) ihtiva eder. **KULLANIM SAHASI/ ENDİKASYONLARI:** Rumeni gelişmemiş buzağılarda paromomisine duyarlı *Cryptosporidium parvum'un* neden olduğu ishalin azaltılmasaında kullanılır. Etken maddenin bağırsaklardan emilimi çok düşük olduğundan, endikasyon ve bağırsak dışı enfeksiyonlarda kullanılmamalıdır. **KULLANIM ŞEKLİ VE DOZU:** Oral olarak kullanılır. **Doz:** Ardışık 7 gün boyunca 50 mg paromomisin sülfat / kg vücut ağırlığı / gün, yani arka arkaya 7 gün boyunca 2.5 ml ürün / 10 kg vücut ağırlığı / gün. Doğru dozajı sağlamak için bir şırınga veya oral uygulama için uygun diğer bir cihaz kullanılmalı ve vücut ağırlığı mümkün olduğunca en hassas şekilde belirlenmelidir. **İLAÇ ETKİLEŞİMLERİ:** Genel anestezikler ve kas gevşetici ürünler, aminoglikozitlerin nöro-musküler bloke edici etkisini arttırır. Bu felç ve solunum durmasına neden olabilir. Güçlü diüretikler ve potansiyel olarak ototoksik veya nefrotoksik maddelerle aynı zamanda kullanılmamalıdır. Uyumluluk çalışmalarının yokluğu nedeniyle, bu veteriner tıbbi ürün diğer veteriner tıbbi ürünleriyle karıştırılmamalıdır. **DOZ AŞIMI VE TEDAVİSİ:** Ürün 7 günden uzun süreyle uygulanmamalıdır. 2 ila 5 haftalık buzağılarda, 50 mg/kg vücut ağırlığı miktarının üzerindeki aşırı dozlar, çoğunlukla rumen ve retikulumda gastrointestinal lezyonlara (ülserasyon, kabarcıklar, kronik hiperplastik yangılara) sebep olabilir. Diş gıcırdatma ve iştahsızlık bildirilmiştir. Tekrarlanan aşırı doz alımı ölüme sebep olabilir. **GIDALARDAKİ İLAÇ KALINTILARI HAKKINDA UYARILAR: İlaç kalıntı arınma süresi (i.k.a.s):** Tedavi süresince ve son ilaç uygulanmasından sonra eti için yetiştirilen buzağılar 62 gün geçmeden kesime gönderilmemelidir. İnsan tüketimi için süt üreten hayvanlarda kullanılmamalıdır. **KONTRENDİKASYONLARI:** Paromomisine, diğer aminoglikozidlere veya eksipiyanlardan herhangi birine karşı aşırı duyarlılığı olan hayvanlarda kullanılmamalıdır. Böbrek veya karaciğer fonksiyon bozukluğu olan durumlarda kullanılmamalıdır. Rumeni gelişmiş hayvanlarda kullanılmamalıdır. Bağırsakta tıkanma olduğu düşünülen hayvanlarda kullanılmamalıdır. Bağırsak florası bakterilerinde antimikrobiyal direnç oluşturma riskinden dolayı hindilerde kullanılmamalıdır. Dışkısında kan bulunan hayvanlarda ilacın sistemik dolaşıma geçme olasılığı göz önünde bulundurulmalı ve bu durumda kullanılmamalıdır. **GENEL UYARILAR:** Kullanmadan önce ve beklenmeyen bir etki görüldüğünde veteriner hekime danışınız. Çocukların ulaşamayacağı yerlerde bulundurunuz. Gıda maddelerinden uzakta bulundurunuz. **ÜRÜNÜ UYGULAYANA İLİŞKİN ÖZEL UYARILAR:** Lütfen kullanmadan önce prospektüsü okuyunuz. **MUHAFAZA ŞARTLARI VE RAF ÖMRÜ:** Orijinal ambalajında 25 °C'nin altında, direkt güneş ışığından korunarak, buzdolabı veya derin dondurucuya konulmadan muhafaza edilmelidir. Dondurulmamalıdır. **Raf Ömrü:** Üretim tarihinden itibaren 2 yıldır. Ambalaj ilk açıldıktan sonraki raf ömrü:3 ay **KULLANIM SONU İMHA VE HEDEF OLMAYAN TÜRLER İÇİN UYARILAR:** Kullanılmayan veteriner tıbbi ürün veya bu ürünün kullanımıyla ortaya çıkan atık maddeler yasalara göre tıbbi atık olarak imha edilmelidir. Her türlü atık/artık materyal atık su veya drenaj sistemlerine atılmamalıdır. Rumeni gelişmiş hayvanların ve hindilerin ürüne ait artık ve atıklara ulaşması önlenmelidir. **TİCARİ TAKDİM ŞEKLİ:** Polipropilen vidalı kapak ile kapatılan 125 ml, 250 ml, 500 ml ve 1 litrelik beyaz HDPE şişeler kutusuz olarak satışa sunulmuştur. **SATIŞ YERİ VE ŞARTLARI:** Veteriner hekim reçetesiyle eczanelerde ve veteriner hekim muayenehane, polikliniklerinde ve hayvan hastanelerinde satılır (VHR). **PROSPEKTÜS ONAY TARİHİ: 09.06.2020 TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PAZ.İZNİ TARİHİ-NO: 09.06.2020-015/0068 PAZARLAMA İZNİ SAHİBİNİN ADI VE ADRESİ:** ANC HAYVAN BESLENMESİ VE SAGLIGI HIZMETLERI A.Ş. Soğanlık Esentepe Mah. Cevizli D100 Güney Yanyol No:25/144 Kartal/İSTANBUL **URETIM YERININ ADI VE ADRESİ:** BIOVET JSC Petar Rakov Caddesi No: 39, 4550 Peshtera, Bulgaristan

ANC HAYVAN BESLENMESİ VE SAĞLIĞI HİZMETLERİ A.Ş. ESENTEPE MH. CEVİZLİ D100 GÜNEY YANYOL NO:25/144 SOĞANLIK KARTAL / İSTANBUL - TÜRKİYE TEL: + 90 216 442 98 12 • E-POSTA: INFO@ANCNUTRITION.COM
HUVEPHARMA EOOD • 3A NIKOLAY HAYTOV STR • 1113 SOFIA • BULGARIA • P +359 2 862 5331 • F +359 2 862 5334 • SALES@HUVEPHARMA.COM
HUVEPHARMA N.V. • UITBREIDINGSTRAAT 80 • 2600 ANTWERP • BELGIUM • P +32 3 288 1849 • F +32 3 289 7845 • CUSTOMERSERVICE@HUVEPHARMA.COM

HUVEPHARMA®
We add performance to your business

kanuniliği noktasındaydı. Kanunilik ilkesinin, idarî yaptırımlarda uygulanması zorunlu bir ilke olduğu, hangi fiillerin idarî yaptırım gerektirdiğinin kanunda açıkça tanımlanması ve bir eyleme yaptırım uygulanabilmesi için yaptırım uygulanacak eylemin belirli olması gerektiği kuralını hatırlatarak, yönetmelikle düzenlenen cezaların Yürütmesinin Durdurulmasını talep etmiştik.

Bu talebimiz de kabul edilerek, Yönetmeliğin 21. maddesiyle değiştirilen Veteriner Tıbbi Ürünler Hakkında Yönetmeliğin 80. maddesinin 3. fıkrasının (d) bendinde yer alan;

"Veteriner tıbbi ürünleri ile ilgili Bakanlıkça istenen kayıtları tutmayanlarla ilgili olarak Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde belirtilen cezai işlemler uygulanır. Aynı uygunsuzluğun bir yıl içerisinde iki defa tekrar etmesi halinde Bakanlıktan izinli perakende satış yerlerinin faaliyetleri bir ay süreyle durdurulur, ruhsatları/izinleri askıya alınır, ürün satmaları engellenir, ürünler yediemine alınır. Uygunsuzluğun devam etmesi durumunda ruhsatları/izinleri iptal edilir ve bir yıl boyunca yeni ruhsat/izin verilmez. Ürünler satın alındığı pazarlama izin sahibi ya da ecza deposuna veya bir başka perakende satış yerine Bakanlık izni ile devir edilir, altı ay içerisinde iade edilmeyen ve devredilmeyen ürünler masrafı sahibine ait olmak üzere imha edilir. Eczaneler hakkında Sağlık Bakanlığı bilgilendirilir"

düzenlemesinin, Anayasa ile güvence altına alınan suç ve cezaların kanuniliği ilkesine aykırı olduğu gerekçemizin aynen kabulüyle Yürütmesi Durdurulmuştur.

Meslek odamız, anayasal ve deontolojik hak ve yetkilerini kullanarak hayvan sağlığına, dolayısıyla toplum sağlığına, mesleğin özerkliğine ve doğasına dönük hukuka aykırılıklarla mücadele ederken; tüm bunların yürütmeyi temsil eden kuruluşlarla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve akademinin, hem bağımsız hem dayanışma içinde çalışmasıyla korunup geliştirilebileceğini biliyoruz.

Bu perspektifle, kararın meslek camiasına hayırlı olmasını diler, saygılarımızla duyururuz.

ANKARA BÖLGESİ
VETERİNER HEKİMLERİ ODASI

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI

Karar detayı için:

https://www.avho.org.tr/dd/ankara-bolgesi-veteriner-hekimleri-odasindan-mesle-174.html

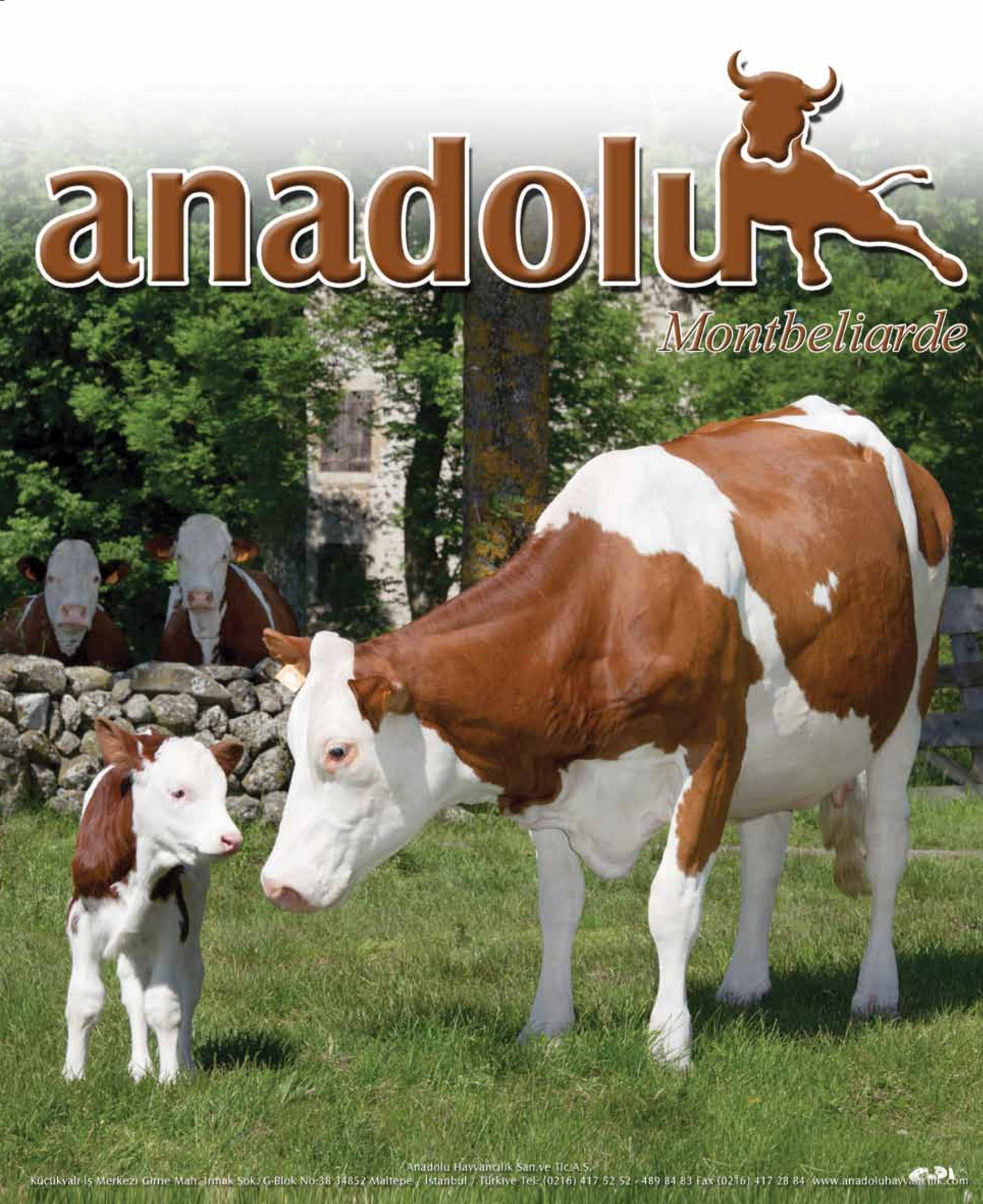

Anadolu Hayvancılık San.ve Tic.A.Ş.
Küçükyalı İş Merkezi Girne Mah. Irmak Sok. G-Blok No:38 34852 Maltepe / İstanbul / Türkiye Tel: (0216) 417 52 52 - 489 84 83 Fax (0216) 417 28 84 www.anadoluhayvancilik.com

Türk Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Konseyi:

VETERİNER HEKİMLER COVİD-19 AŞISINDA ÖNCELİKLİ GRUP İÇERİSİNDE YER ALMALIDIR

COVID-19 pandemisi ve aşı çalışmalarının başlamasıyla birlikte öncelikli yaş ve meslek grupları belirlendi. Üzücü olan şudur ki; veteriner hekimler bu meslek grubuna dahil edilmediler. **Türk Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Konseyi** yaptığı açıklamada kararı "Adalet ve hakkaniyetten uzak" olarak yorumladı:

"Covid-19 pandemisi ile ilgi yapılan çalışmalarda onca emeği ve katkısı ortada iken, veteriner hekimler Sağlık Bakanlığı tarafından aşılamada öncelikli gurup olarak değerlendirmeye dahi alınmamıştır.

Adalet ve hakkaniyetten yoksun ve uzak olan bu karar ve uygulama "Tek Sağlık" konsepti gereğince temel sağlık hizmetlerinin ayrılmaz bir parçası olan veteriner hekim meslek mensuplarında adeta şok etkisi yapmış, son derece üzmüş ve hayal kırıklığına uğratmıştır".

PRID® DELTA

reprodAction™

Ceva Hayvan Sağlığı A.Ş.
İz Plaza Giz Eski Büyükdere Cad. No:9 Kat: 20-21 Maslak 34398 İstanbul
Tel: 0 212 365 97 97 Faks: 0 212 290 70 83 **tr.ceva.com / www.reprodaction.com/tr**

Covid-19 sadece beşeri hekimleri değil, veteriner hekimleri de yıpratmıştır.

Ülkemizi ve tüm dünyayı etkisi altına alan ve bugüne kadar sadece ülkemizde 18 binin üzerinde vatandaşımızın can kaybına yol açan Covid-19 Pandemisi, olağanüstü tedbirlere ve mücadeleye rağmen, dünya genelinde hızla yayılmaya ve ölümlere sebep olmaya devam etmektedir.

Ülkemiz ve milletimizin geleceği açısından hayati derecede öneme haiz yerli ve milli Covid-19 aşısının geliştirilmesi ve üretimi konusunda başta veteriner hekim kökenli virolog akademisyenlerimiz olmak üzere bütün ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarımız büyük bir özveri ve gayret içerisinde beşeri hekimlerle birlikte ortak bir şekilde çalışmalarını devam ettirmektedir. Yapılan bu çalışmaların büyük bir kısmının veteriner hekim kökenli Virolog akademisyenlerimiz tarafından, Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı Veteriner Araştırma Enstitülerinde ve özel sektöre ait veteriner aşı ve biyolojik ürün imalatı yapan tesislerde gerçekleştiriliyor olması veteriner hekim meslek mensupları tarafından gurur ve övünç kaynağı olmuştur.

Çalışmaların en kısa sürede tamamlanması ve Covid-19 ile mücadelede milli aşımızın uygulanması bizleri son derece gururlandıracak ve mutlu edecektir.

Veteriner hekim meslek gurubu olarak bizler bu süreçte ülkemiz genelindeki yaklaşık 32.000 meslektaşımız ile Veteriner Halk Sağlığı, hayvan sağlığı, çevre sağlığı ve gıda güvenliğinin sağlanması kapsamında hizmetlerimize bir an olsun dahi ara vermeksizin çalışmalarımızı ülkemizin en zorlu coğrafyasında ve en ücra köşelerinde sürdürmeye devam ettik ve etmeye de devam edeceğiz.

Türk Veteriner Hekimleri Birliği olarak yaptığımız 8 Aralık 2020 tarihli basın açıklamasıyla veteriner hekimlerin de öncelikli olarak aşı kapsamına alınması gerektiği uyarısını yapmıştık.

Ancak geldiğimiz süreçte başta Tarım ve Orman Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve ilgili kuruluşlar nezdinde yaptığımız şifahi görüşmelere ve yazışmalara rağmen ve Covid-19 pandemisi ile ilgi yapılan çalışmalarda onca emeği ve katkısı ortada iken, veteriner hekimler Sağlık Bakanlığı tarafından aşılamada öncelikli gurup olarak değerlendirmeye dahi alınmamıştır.

Adalet ve hakkaniyetten yoksun ve uzak olan bu karar ve uygulama "Tek Sağlık" konsepti gereğince temel sağlık hizmetlerinin ayrılmaz bir parçası olan veteriner hekim meslek mensuplarında adeta şok etkisi yapmış, son derece üzmüş ve hayal kırıklığına uğratmıştır.

COVID-19 aşısının ülkemize başta sağlık personeli olmak üzere riskli meslek guruplarına uygulanacağı açıkça ifade edilirken, sağlık personeli olmalarına rağmen veteriner hekimler hangi gerekçeyle bu gruba dahil edilmemiştir?

Veteriner hekimler de bu ülkenin bir sağlık çalışanıdır ve bu adaletsizliği hak etmemektedir. Tüm dünyada veteriner hekimlerin toplum sağlığı hizmetlerinin vazgeçilmez bileşeni olarak insanlık için ne kadar önemli bir görev yaptıkları ortada iken, bu görevlerini görmezden gelenlere tekrar hatırlatmak isteriz ki; Veteriner hekimliğin asıl amacı insan sağlığına hizmet olup, Covid-19 ile bir kez daha veteriner hekimsiz toplum sağlığının olamayacağı görülmüştür.

Covid-19 sadece beşeri hekimleri değil, veteriner hekimleri de yıpratmıştır. Ülkemiz genelinde, kamuda ve serbest olarak çalışan yaklaşık 32 bin meslektaşımız veteriner halk sağlığı, hayvan sağlığı, hayvan refahı, çevre sağlığı, gıda güvenliği ve sınır aşan hastalıklar konusunda kliniklerinde ve ülkemizin en ücra yerlerinde mesai mefhumu gözetmeksizin 7/24 görev yapmaya ve katkı vermeye devam ederlerken halkımız ile yakın mesafelerde bulunmaları söz konusudur. Bu durum hem veteriner hekimler, hem de hayvan sahipleri için risk oluşturmakta ve Covid-19 hastalığının yayılmasının ciddi anlamda artmasına sebep olmaktadır. Nitekim yüzlerce veteriner hekim meslektaşımız Covid-19'a yakalanmış, tedavi görmüş, 14 veteriner hekim meslektaşımız da hayatını kaybetmiştir.

Daha önce açıkladığımız gibi, Türk Veteriner Hekimleri Birliği olarak; Söz konusu Covid-19 aşısının uygulanmasında; kamuda, özel sektörde çalışan ve mesleğini serbest olarak icra edenn veteriner hekim meslek gurubunun öncelikli ve riskli gurup olarak değerlendirilerek ilk etapta aşılanması, Covid-19 enfeksiyonun bulaşma riskinin azaltılmasına ve söz konusu salgının eradikasyonuna önemli ve ciddi katkılar sağlayacaktır.

Mebec®

75 mg Mebendazol/ 50 mg Klosantel

Her işin bir kolayı var

Kullanımı kolay, geniş spektrumlu antiparaziter oral süspansiyon

- Güçlü Kombinasyon
- Geniş Spektrum
- Daha Uzun Etki Süresi*
- Kolay Uygulama

*Maes, L. Vanparijs, O. Lauwers, H. Deckers, W. Comparative efficacy of closantel and triclabendazole against *Fasciola hepatica* in experimentally infected sheep (1990)

MEBEC® Oral Süspansiyon Veteriner Antihelmintik

Bileşimi: Mebec®, beyaz-beyazımtrak renkte bir süspansiyon olup her ml'sinde 75 mg mebendazol ve 50 mg klosantele eşdeğer klosantel sodyum dihidrat içerir. **KULLANIM SAHASI / ENDİKASYONLARI:** Mebec® Oral Süspansiyon; koyun ve kuzularda *Fasciola hepatica*'ya bağlı kelebek invazyonları (ergin ve genç), akciğer nematodları ve gastrointestinal nematodlar ile şeritlerin (baş ve halkalar) tedavisi ve kontrolü için kullanılır. **KULLANIM ŞEKLİ VE DOZU:** Mebec® Oral Süspansiyon oral yolla uygulanır. Veteriner hekim tarafından başka bir şekilde önerilmediği takdirde; farmakolojik dozu 10 mg/kg canlı ağırlık klosantel ve 15 mg/kg canlı ağırlık mebendazol, pratik dozu 5 kg canlı ağırlık başına 1 ml'dir.

Mebec® Oral Süspansiyon'un, veteriner hekim tarafından önerilen uygun bir ekipman (dirençli tabancası vb.) yardımı ile kullanılması tavsiye edilir. Doğru bir dozda uygulanmasını sağlamak için; canlı ağırlık mümkün olduğunca doğru bir şekilde belirlenmelidir. Klosantelin irrite edici göz önünde tutularak içirme sırasında dikkatli olunmalıdır. Her kullanımdan önce ürünü iyice çalkalayınız. **GIDALARDA İLAÇ KALINTI UYARILARI: İlaç Kalıntı Arınma Süresi (İ.k.a.s.): Tedavi süresince ve son ilaç uygulamasından sonra eti için yetiştirilen koyunlar 65 gün süreyle kesime sevk edilmemelidir. Kuru dönem de dahil olmak üzere insan tüketimi için süt elde edilen koyunlara uygulanmaz. İnsan tüketimi için süt üretmesi amaçlanan koyunlarda ilk kuzulamadan önceki 1 yıl içerisinde kullanmayınız. GENEL UYARILAR:** Kullanmadan önce prospektüsü okuyunuz. Kullanmadan önce ve beklenmeyen bir etki görüldüğünde veteriner hekime danışınız. Çocukların ulaşamayacağı yerde ve gıda maddelerinden uzakta bulundurunuz. Raf ömrü geçmiş ve ambalajı hasarlı ürünleri satın almayınız ve kullanmayınız. Kullanmadan önce çalkalayınız. **KULLANIM SONU İMHA VE HEDEF OLMAYAN TÜRLER İÇİN UYARILAR:** Kullanılmayan veteriner tıbbi ürün veya bu ürünün kullanımıyla ortaya çıkan atık maddeler yasalara göre tıbbi atık olarak imha edilmelidir. Su canlıları için yüksek derecede toksiktir, bu nedenle akarsulara, yeraltı sularına, kanalizasyona atılmaması gerekmektedir. **MUHAFAZA ŞARTLARI VE RAF ÖMRÜ:** Özel saklama koşullarına ihtiyaç duyulmadan, kendi ambalajı içinde, dondurulmadan ve buzdolabına konulmadan, 25 °C'nin altında oda sıcaklığında saklanmalıdır. Raf ömrü üretim tarihinden itibaren 24 aydır. Güneş ışığından korunuyuz. Açıldıktan sonra 6 ay içinde kullanılmalıdır.**TİCARİ TAKDİM ŞEKLİ:** 500 ml ve 1000 ml'lik beyaz renkli HDPE şişelerde, alüminyum folyolu siyah renkli PP kapaklı şekilde, yanında silikon valfli kırmızı renkli PP uygulama kapağı ve taşıma askısı ile birlikte karton kutularda satışa sunulmaktadır. **SATIŞ YERİ VE ŞARTLARI:** Veteriner hekim reçetesi ile eczanelerde, veteriner muayenehane ve polikliniklerinde satılır (VHR). **T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PAZARLAMA İZNİ TARİHİ VE NUMARASI:** 02.07.2019 – 028/0056 **PAZARLAMA İZNİ SAHİBİNİN ADI VE ADRESİ:** Ceva Hayvan Sağlığı A.Ş. İz Plaza Giz, Eski Büyükdere Cad. No:9 K.21 Maslak 34398 İstanbul - Türkiye **ÜRETİM YERİNİN ADI VE ADRESİ:** Damla İlaç ve Kimya San.Tic.Ltd.Şti. Aydınlı-Orhanlı Mevkii, Tuzla Organize Deri Sanayi Bölgesi Sarna Cad. No:9 (L3-1 Parsel) Tuzla/ İSTANBUL

ceva

Mobil mikroskop, hayat kurtaracak

MAKÜ Rektörü Prof. Dr. Adem Korkmaz, nano bilimciler, veteriner hekimler ve özel sektör iş birliğiyle üretilen mikroskobun, özellikle küçükbaş ve büyükbaşlarda hastalıkların erken teşhisi, bazı hayvanların fiziksel koşullardan hastane ya da kliniklere getirilmesi mümkün olmadığı uzak mekanlarda iletişimi sağlaması ve çok hızlı sürede teşhis koyup tedaviye geçmeyi sağlayan bir araç olduğunu kaydetti. Mobil mikroskop, MAKÜ Veteriner Fakültesi ve Hayvan Hastanesi'ndeki laboratuvar ve veri merkeziyle entegre edildi.

Türkiye'de hayvancılığın en önemli merkezlerinden biri olan Burdur'da, MAKÜ Nano Teknoloji Bölümü öğretim üyeleri Prof. Dr. Ahmet Çiçek ve Doç. Nurettin Körözlü, özel sektör iş birliğiyle hayvan ve insan sağlığı için birçok bakteriyel ve bulaşıcı hastalığın hızlı teşhisinde kullanılabilecek cep telefonuna entegre mobil mikroskop geliştirdi.

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (MAKÜ) öğretim üyeleri, hayvanlarda birçok hastalığa çok hızlı teşhis konulmasını sağlayan, kan, idrar, dışkı ve deri numunelerinin 10 dakikada sonucunun alınabileceği cep telefonuna entegre mobil mikroskop geliştirdi. MAKÜ Rektörü Prof. Dr. Adem Korkmaz, erken teşhisle hayvan ölümlerinin ciddi ölçüde durdurulacağını, insan sağlığı için de kullanılabileceğini açıkladı.

Türkiye'de hayvancılığın en önemli merkezlerinden biri olan Burdur'da, MAKÜ Nano Teknoloji Bölümü öğretim üyeleri Prof. Dr. Ahmet Çiçek ve Doç. Nurettin Körözlü, özel sektör iş birliğiyle hayvan ve insan sağlığı için birçok bakteriyel ve bulaşıcı hastalığın hızlı teşhisinde kullanılabilecek cep telefonuna entegre mobil mikroskop geliştirdi. Yazılımı yüzde 100, mikroskobu da yüzde 90 oranında yerli üretim olan sistem, MAKÜ Veterinerlik Fakültesi ve Hayvan Hastanesi'ndeki laboratuvar ve veri merkeziyle entegre edildi.

DAĞDAKİ HAYVANA 10 DAKİKADA TEŞHİS

Köylerdeki, dağ veya yaylalardaki bir çobanın hastalanan hayvanını tedavi için çağırdığı veteriner hekim ya da tekniker, mobil mikroskop uygulamasıyla, 10 dakika içinde kan, idrar, dışkı ve deri numunelerinden aldığı örneklerle bakteriyel ve bulaşıcı hastalıkla ilgili teşhisi koyabilecek ve hızla tedaviye başlayabilecek. Bu sayede dağ başından alınan kan örneklerinin hastane veya laboratuvar ortamına taşınmasına ve günlerce sonuç beklenmesine gerek kalmayacak. Mobil mikroskop ile alınan numuneler bin kat büyütülebiliyor.

NUMUNELERİN HASTANEYE GİTMESİNE GEREK KALMIYOR

Bölgesel Kalkınma Projesi kapsamında Türkiye'deki 15 üniversiteden biri olduklarını açıklayan MAKÜ Rektörü Prof. Dr. Adem Korkmaz, mobil mikroskop uygulamasının da bu alanda yürütülen birçok projeden biri olduğunu söyledi. Prof. Dr. Korkmaz, nano bilimciler, veteriner hekimler ve özel sektör iş birliğiyle üretilen mikroskobun, özellikle küçükbaş ve büyükbaşlarda hastalıkların erken teşhisi, bazı hayvanların fiziksel koşullardan hastane ya da kliniklere getirilmesi mümkün olmadığı uzak mekanlarda iletişimi sağlaması ve çok hızlı sürede teşhis koyup tedaviye geçmeyi sağlayan bir araç olduğunu kaydetti.

Prof. Dr. Korkmaz, "Veteriner hekime doğru tedaviye başlamak ve zaman kazanma imkanı sunuyor" dedi

ERKEN TEŞHİS,
ÖLÜMLERİ ÖNLEYECEK

Hayvan hastalıkları dışında projenin insan sağlığı için de kullanılabileceğini belirten Rektör Prof. Dr. Korkmaz, "Ama misyonumuz gereği hayvan hastalıklarında, özellikle de buzağı, keçi, koyun ölümlerinde kullanacağız. Çünkü bazı hastalıklar var ki erken müdahale ederseniz kurtarıyorsunuz. Erken müdahale edilmezse hayvanı çok kısa sürede kaybedebiliyorsunuz. İshaller bu grupta yer alıyor. Veteriner hekimin hayvanı görüp ilk müdahaleyi yapıp, ilk kuşkusunu teknik bir analizle sonuçlandırıp hızla tedaviye geçmesini sağlıyor" dedi.

HIZLI TEDAVİ

Prof. Dr. Korkmaz, Torosların bir dağ köyünde ücra bir noktadaki veteriner hekim veya teknikerin çok rahat bu çalışmaları yapıp üniversite bilgi teknolojileri ve laboratuvarları ve hayvan hastanesine verileri dijital ortamda anlık gönderebildiğini söyledi. 3- 5 dakika içinde veri incelenerek en geç 10 dakikada veteriner hekime hastalıkla ilgili bilgi verildiğini belirten Prof. Dr. Korkmaz, "Veteriner hekime doğru tedaviye başlamak ve zaman kazanma imkanı sunuyor. Projemiz seri üretim aşamasına geldi, son kontrol ve saha denetimleri sonrasında yerli ve milli bir ürün olarak Türkiye'ye hediye edeceğiz" diye konuştu.

DÜNYADA İLK ENTEGRE
MOBİL MİKROSKOP

Bu küçük mobil mikroskobun dünyada örnekleri olduğunu belirten Prof. Dr. Korkmaz, "Ancak bir yazılımla, bir veri merkeziyle çalışan entegre bir sistem dünyada tek. Bu yazılım tamamen bizim mühendislerimiz tarafından yapıldı ve bu yolculuk üniversitemizi Tarım 4.0 yolculuğuna başlattı. Yakın gelecekte Hacettepe Üniversitemiz ile yaptığımız iş birliğiyle çok daha güçlü çalışmalar yaparak Burdur'u Sanayi Bakanlığı'nın Sanayi 4.0 Projesi içerisinde Tarım ve özellikle de Hayvancılık 4.0'da yer almak istiyoruz. Bu mikroskopta kullanılan malzemelerin yüzde 90'ı da yerli. Ostim'deki sanayicilerimiz tarafından üretildi" dedi.

İNSAN SAĞLIĞI İÇİN DE
KULLANILABİLİR

Bu cihaz ve yapay zekayla da desteklenen veri merkezinden dünyanın her yerine hizmet verilebileceğini de anlatan Prof. Dr. Korkmaz, "Hayvancılığın dışında insan sağlığı için de hakikaten insanların ayağına laboratuvarı götürdüğü küçücük bir çantadaki bir sağlık

KARTAL

Hayata Pozitif Katkı

35 yıl

SÜTÜNE BEREKET!

Milk Profit

Kârlı süt üretimi programı

ActiSaf SelSaf SafMannan

Milk Profit Kârlı Süt Üretimi Programı, ActiSaf®, SafMannan® ve SelSaf® ürünleriyle, laktasyon döngüsünün her aşamasında sürü kârlılığı ve sağlığının iyileştirilmesi için kapsamlı çözümler sunar. Sürülerinizin bağışıklığını güçlendirir, süt üretimini artırır, süt kompozisyonu ve kolostrum kalitesini iyileştirir. Milk Profit Kârlı Süt Üretimi Programı ile sürünüze bereket, sütünüze süt katın.

Prof. Dr. Ahmet Çiçek "Hayvanlar, hayvan hastanesi gibi ortamlara taşınmadan bu tür kan veya bağırsak parazitleri gibi etmenlerden kaynaklanan hastalıkların hızlı ve kolay tanısı mümkün oluyor. Ülkemizde önemli bir sorun olan buzağı ölümleri gibi sorunların önüne geçileceğini de umuyoruz".

ekipmanı, bir doktor veya tekniker. İlla doktorun da gitmesi gerekmiyor. Teknolojiyi hayvanın ya da insanın ayağına götürdüğü basit, birkaç dakikalık operasyonla bilgilerin merkeze aktığı bir proje. İnsan sağlığı açısından Türkiye'nin her yerine, Afrika, Asya, Balkanlar gibi Burdur'u da aşan ve dünyaya açılabileceğimiz bir pencere vazifesi görüyor" dedi.

MİLYARCA LİRA MADDİ KAYBI ÖNLEYECEK

Mobil mikroskop uygulamasını geliştiren öğretim üyeleri **Prof. Dr. Ahmet Çiçek** ve **Doç. Dr. Nurettin Körözlü,** sistemi sahada uygulamalı anlattı.

VETERİNER HEKİMLERE KOLAYLIK SAĞLAYACAK

Veteriner hekimlerin sahada kan, idrar, dışkı gibi örnekleri kolaylıkla cep telefonuna entegre mobil mikroskop aracılığıyla aldığını ve veri merkezine aktardığını belirten **Prof. Dr. Ahmet Çiçek**, "Gerekli teşhisleri koyabiliyor veya laboratuvarlarımızdaki uzmanlara göndererek danışmanlık alabiliyorlar. Böylelikle hayvanlar, hayvan hastanesi gibi ortamlara taşınmadan bu tür kan veya bağırsak parazitleri gibi etmenlerden kaynaklanan hastalıkların hızlı ve kolay tanısı mümkün oluyor. Ülkemizde önemli bir sorun olan buzağı ölümleri gibi sorunların önüne geçileceğini de umuyoruz. Ülkemizde her yıl buzağı ölümü çok yüksek miktarda ve milyarlarca lira maddi kayba neden oluyor" diye konuştu.

Theranekron® D6

Enjeksiyonluk Çözelti / Veteriner homeopatik ürün

"Tarantula Cubensis" mucizesi

4 özelliği ile mucizevi sonuçlar

Demarkasyon

Hasarlı bölgedeki canlı ve ölü dokuların, hücresel düzeyde birbirinden ayrılmasını; her türlü ölü, yabancı ve patolojik dokuların vücuttan uzaklaştırılmasını sağlar.

Rezorpsiyon

Dokularda biriken her türlü ödem, eksudat, sıvı ve iltihap birikiminin eliminasyonunu sağlayarak iyileşmeyi hızlandırır.

Rejenerasyon

Atılan ölü dokuların yerinde veya iyileştirme gerektiren tüm dokularda hızlı düzelme ve epitelizasyon ile şaşırtıcı bir canlanma ve iyileşme sağlar.

Antiflojistik

Şiddetli enflamasyonun oluşumunu engeller ve enflamasyonlu dokuların normale dönmesini sağlar.

ETKİN MADDESİ: 1 ml'de; Tarantulacubensis D6 1ml ***Diğer bileşenler:*** Etanol 286 mg ve enjeksiyonluk su

www.interhas.com.tr

interhas®

Koyun ve Keçilerde

Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN
Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı Başkanı
abastan@ankara.edu.tr

Türkiye tarımsal yapısı ve gelenekleri bakımından koyun ile keçi yetiştiriciliği için elverişli bir ülkedir.[1] İkibinondört yılı TÜİK verilerine göre (bkz. Erişim adresi: http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18851, Erişim tarihi:13.04.2014), ülkemizde küçükbaş hayvan sayısının bir önceki yıla göre %7,7 oranında arttığı, koyun sayısının 31 milyon 115 bin, keçi sayısının ise 10 milyon 347 bin olduğu belirtilmiştir. Aynı raporda toplam süt üretiminin 18 milyon 499 bin ton olduğu, bu miktarın %6'sını koyun sütü, %2,5'ini ise keçi sütünün oluşturduğu bildirilmiştir.

İneklerde olduğu gibi koyun ve keçi-

Mastitisin Önemi

lerde de meme sağlığı, süt verimi ve kalitesi üreticilerin karlılığı açısından büyük öneme sahiptir. Meme sağlığı, süt verimi ve kalitesini etkileyen en önemli faktör ise mastititstir.

Koyun ve Keçi Mastitislerinin Epidemiyolojisi

Küçük ruminantlarda klinik mastitislerin yıllık insidansı genellikle %5'in altında olmasına karşın, bu rakam sporadik olarak artış gösterebilmektedir. Koyun ve keçilerde subklinik mastitislerin görülme sıklığı %5-30 veya üzeri olarak bildirilmekte2,3, literatür taramalarında meme içi enfeksiyon (IMI) insidansı ile ilgili verilerin sınırlı olduğu görülmektedir.

Koyun ve keçilerde birçok patojene bağlı mastitis şekillenmekle birlikte, bu patojenlerden en önemlisi *Staphylococcus spp.* bakterilerdir. *Streptococcus spp., Enterobacteriaceae, E. coli, Klebsiella pneumonia, Pseudomonas aeruginosa, Mannheimia haemolytica, Corynebacteria spp., Mycoplasma agalactia, Serratia macrescens, Visna Maedi virus* ve mantar gibi patojenler de küçük ruminantlarda mastitislere neden olabilmektedir.

Koyun ve keçilerde mastitislerde en sık (%25-93) izole edilen bakteri türü koagulaz negatif stafilokoklardır (KNS). İkinci sırada ise *S. aureus* (%3-37) (özellikle kronik olgularda-daha az şiddetli olgularda-) gelmektedir (Şekil 1). Koyunlarda en sık izole edilen KNS türleri sırasıyla, *S. epidermidis, S. xylosus, S. chromogenes ve S. simulans*'tır. Keçilerde ise bu türlere ilaveten *S. caprae* en yaygın KNS türlerinden birisidir.

Listeria monocytogenes ve *Salmonella spp.* Baktaeriler küçük oranlarda da olsa kronik ve subklinik meme içi enfeksiyonlara neden olabilmekte, bu yönüyle de küçük ruminant işletmelerinde meme sağlığı açısından önem taşımaktadır.

Mikoplazmaların neden olduğu bula-

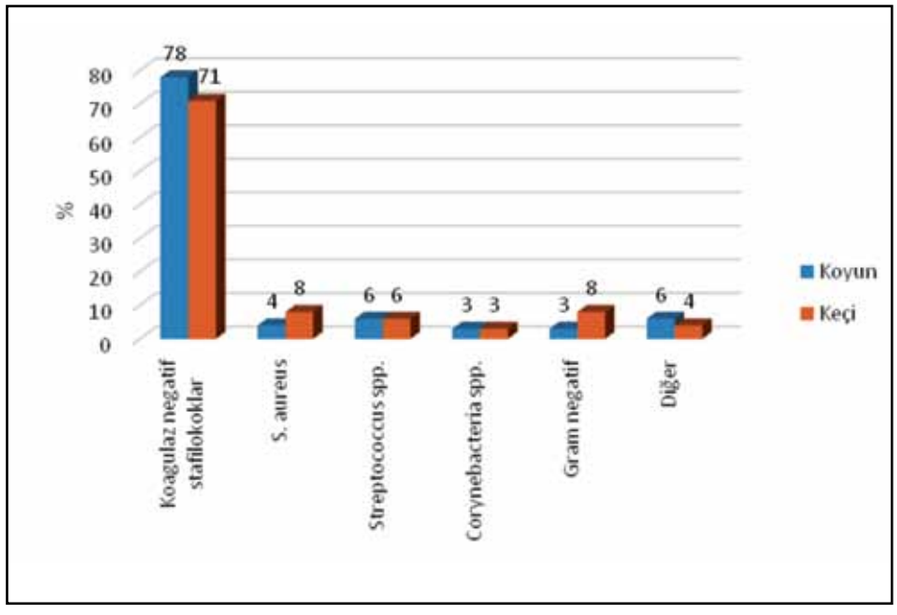

Şekil 1. Koyun ve keçilerde subklinik mastitislerin etiyolojisi.

spectovet

spektinomisin

oral jel

kuzuluğunu yaşayabilsin

EastPharma

Vetaş

DEVA

Ülkemizde koyunlarda mastitislerden sorumlu patojenlerin tespitine yönelik bir çalışmada, mastitisli sütlerde birincil etken olarak *S. aureus*'un (%57,3) izole edilmiştir.

En sık izole edilen bakterilerin koagulaz negatif stafilokoklar olduğu bildirilmiştir.

şıcı agalaksiya sendromunda mastitis haricinde farklı semptomlarda görülmektedir ve bazı yazarlar tarafından da koyun ve keçilerde meme içi enfeksiyonların etiyolojisinde *Mycoplasma spp.* mikroorganizmalar pek dikkate alınmamaktadır. Oysa, bu patojen süt veriminde azalma ve süt somatik hücre sayısı (SHS)'nda artışa neden olmaktadır. *Mycoplasma spp.* mikroorganizmalar sürülerde, mortalite, sürüden çıkarma ve süt kalitesi üzerine olumsuz etkisi nedeniyle önemli ekonomik kayıplara neden olmaktadır.

Visna Maedi virus koyunlarda meme bezinde yaptığı değişikliklerin yanı sıra progresif pnömoni ve kilo kaybına neden olmaktadır. Bu virusun neden olduğu mastitislerde meme sert ve dolu gibi gözükür fakat memeden çok miktarda süt çıkar.

Ülkemizde koyunlarda mastitislerden sorumlu patojenlerin tesbitine yönelik bir çalışmada, mastitisli sütlerde birincil etken olarak *S. aureus*'un (%57,3) izole edildiğini, Pir Yağcı ve Kaymaz[8] ise yaptıkları bir çalışmada en sık izole edilen bakterilerin koagulaz negatif stafilokoklar olduğunu bildirmişlerdir. Bir diğer çalışmada ise, mastitisli süt örneklerinden koagulaz pozitif stafilokok (%64), *E. coli* (%2), *Serratia marcescens* (%4), *A. pyogenes* (%1), *Citrobacter freundi* (%1) ve *P. haemolytica* izole edildiği rapor edilmiştir.

Tablo 1. KNS'ye bağlı subklinik mastitislerin süt verimi ve karakteristiği üzerine etkisi (Bkz. Ruegg, PL. (2011). Mastitis in small ruminants. Annual Conf. Am. Assoc. Bovine Practitioners, Small Ruminant Session: Sept 22-25, 2011, St. Louis MO).

	Koyun		Keçi	
	Sağlıklı meme lobu	Enfekte meme lobu	Sağlıklı meme lobu	Enfekte meme lobu
Süt verimi	0,76 kg	0,36 kg	0,98 kg	0,69 kg
SHS (hücre/mL)	311,000	4,999,000	417,000	1,750,000
Yağ g/L	64,9	61,7	38,9	38,8
Protein g/L	58,5	53,5	34,2	35,0
Kazein (mg/mL)	45,9	40,5	28,1	28,2
Peynir altı suyu (g/L)	11,9	12,8	6,1	6,8
Curd Yield	30.1 g/milking	13.9 g/milking	232 g/L	208 g/L
Pıhtılaşma süresi (saniye)	413	909	167	295

Enjeksiyonluk Süspansiyon

Cephanom® %5

Sefkuinom

Meme İçi Merhem

Cephanom® LC

Sefkuinom

Tek başına çok güçlü,

Birlikte Daha Güçlü!

- Beta-laktamaz üreten patojenlere dirençli
- Biyofilm oluşturan bakterilere karşı etkili
- Geniş spektrumlu
- 4. kuşak Sefalosporin

alke®

Merkez: Sahrayıcedit Mahallesi Batman Sokak Royal Plaza No:18 Kat:6 Kadıköy/İstanbul Türkiye
Telefon : 0 216 379 56 00 | Faks : 0 216 379 55 95 E-Posta : alkenet@alkenet.com www.alkenet.com
Daha geniş bilgi için firmamıza başvurunuz.

Duralıoğlu ve ark., Saanen keçilerinde önemli mastitis patojenlerinin tesbitine yönelik yaptıkları bir araştırmada, enfekte meme loblarından alınan örneklerin %66,48'inde KNS, %32,97'sinde ise *S. aureus* izole ettiklerini bildirmişlerdir. Bizim yaptığımız bir çalışmada (henüz yayınlanmamış), Saanen keçilerinde kuruya çıkarma esnasında meme içi enfeksiyon oranının %4,7 olduğu ve enfekte meme loblarının %57,1'inin KNS ve %42,9'unun ise *S. aureus* ile enfekte olduğu belirlenmiştir.

Subklinik Mastitisin Süt Verimi ve Kalitesi Üzerine Etkisi

Bir grup araştırıcı yapmış oldukları iki ayrı çalışmada, koyun11 ve keçilerde KNS'ye bağlı mastitislerin süt verimi ve yapısı üzerine etkilerini araştırmak için bir meme lobunu KNS ile enfekte etmişler, daha sonra KNS ile enfekte ve sağlıklı meme loblarının süt verimi ve bileşenlerini karşılaştırmışlardır. Araştırıcılar mastitisli meme loblarında süt veriminin azaldığını, SHS'nın arttığı ve sütün bazı bileşenlerinin oranının azaldığını belirtmişlerdir.

Koyun Keçilerde Mastitislerin Klinik Özellikleri

Koyun ve keçilerde birçok bakteri hem klinik hem de subklinik mastitise, *S. aureus, Pasteurella hemolytica* ve çeşitli mantarlar ise genellikle klinik mastitislere, Bluebag mastitis olarak adlandırılan tabloya ise (şiddetli klinik mastitis, sert, şişkin ve soğuk meme lobu) genellikle *Pasteurella hemolytica* ya da *S. aureus* neden olmaktadır. Koagulaz negatif stafilokoklar süt ineklerinde minör mastitis patojenleri olarak tanımlanmaktadır, oysa bu patojenler koyunlarda subklinik mastitislerde en sık izole edilen mikroorganizmalar olup, bu türlerde önemli mastitis patojeni olarak kabul edilmektedir. Koagulaz negatif stafilokoklar ve diğer patojenlerin neden olduğu subklinik mastitislerde, SHS değişik derecelerde artmaktadır. *Corynebacterium spp., Streptococcus spp., Enterobacteria spp., S. aureus* ve mantar gibi diğer patojenlerde koyunlarda subklinik mastitislere neden ola-

ZELERIS®

BRD'nin TAM TEDAVİSİ

ZELERIS®

[Florfenikol + Meloksikam]

- **BRD Tedavisi** için özel olarak tasarlanmış bir ürün.
- **Güçlü Kombinasyon;** Direnç gelişmemiş, ilk tercih antibiyotik ve uzun etkili bir NSAID.
- **Tek bir enjeksiyon** ile eksiksiz tedavi.

cevolution
ANTİBİYOTİK TEDAVİSİNDE YENİLİKÇİ YAKLAŞIMLAR

ceva

bilmektedir. Koyunlarda maya-mantar mastitisleri ise çoğunlukla hijyenik olmayan meme içi tedaviler sonrasında şekillenmektedir (Bkz. Ruegg, PL. (2011). Mastitis in small ruminants. Annual Conf. Am. Assoc. Bovine Practitioners, Small Ruminant Session: Sept 22-25, 2011, St. Louis MO).

Koyunlarda meme içi enfeksiyon insidansı erken laktasyon döneminde daha yüksek olmakla birlikte, postpartum dönem ortalarında da subklinik enfeksiyonlara rastlanmaktadır. Ancak, koyunlarda KNS ile subklinik enfeksiyonlar diğer patojenlerin neden olduğu subklinik mastitislere (mantar enfeksiyonları hariç) oranla daha fazla kronikleşmektedir (Bkz. Ruegg, PL. (2011). Mastitis in small ruminants. Annual Conf. Am. Assoc. Bovine Practitioners, Small Ruminant Session: Sept 22-25, 2011, St. Louis MO).

Yapılan araştırmalarda koyunlardakine benzer şekilde, keçilerdeki subklinik mastitislerin önemli bölümünün KNS kaynaklı olduğu açıklanmıştır.

Koyun ve keçilerde erken laktasyon döneminde KNS kaynaklı meme içi enfeksiyonlarda spontan iyileşme oranı %50 civarındadır ve enfekte hayvanların yaklaşık %25'i doğumdan sonraki 6. haftaya kadar enfekte kalabilmektedir. Araştırmacılar enfekte meme loblarında SHS'nın sağlıklı meme loblarına göre daha yüksek olduğunu bildirmektedirler. Keçilerde subklinik mastitislerde sıklıkla *Corynebacteria spp., Streptococcus spp. ve S. aureus* gibi diğer patojenler izole edilmektedir.

Keçilerde klinik mastitislere ise genellikle *S. aureus, Streptococcus spp.* veya mantar gibi patojenler neden olmaktadır. Dünyanın pek çok bölgesinde çeşitli *Mycoplasma spp.* mikroorganizmalara bağlı meme içi enfeksiyonlar görülse de, uzun süre SHS yüksek hayvanlarda bu patojene bağlı bir mastitis olabileceği akla gelmelidir (Bkz. Ruegg, PL. (2011). Mastitis in small ruminants. Annual Conf. Am. Assoc. Bovine Practitioners, Small Ruminant Session: Sept 22-25, 2011, St. Louis MO).

Koyun ve Keçilerde Mastitis için Risk Faktörleri

Meme başı hasarları ve lezyonları, meme içi enfeksiyonlar açısından önemli faktörlerdir. Bunun dışında şekil bozukluğu olan memeler, soğuk hava, hayvanın yaşı, ani sütten kesme, sağım makinası, laktasyon dönemi ile süt verim düzeyi ve hayvanın yaptığı doğum sayısı mastitise predispozisyonu artıran diğer önemli faktörlerdir.

40 mg Tolfenamik Asit

Tolfenak®

Zaman değerlidir; beklemez...

Tolfenak;

Sütte 1 Gün

- Güçlü ve uzun etki,
- Yüksek dağılım hacmi,
- Minimum yan etki ve
- Kısa kalıntı süresi ile

"Mastitis ve Solunum Yolu Hastalıklarının" tedavisine güç katar.

alke®

Merkez: Sahrayıcedit Mahallesi Batman Sokak Royal Plaza No:18 Kat:6 Kadıköy/İstanbul Türkiye
Telefon : 0 216 379 56 00 | Faks : 0 216 379 55 95 E-Posta : alkenet@alkenet.com
www.alkenet.com
Daha geniş bilgi için firmamıza başvurunuz.

Veteriner Sağlık Ürünleri Sanayicileri Derneği (VİSAD),

bünyesinde Tek Sağlık Çalışma Grubu kurduğunu duyurdu

“Hayvanlar diğer hayvanlara hastalık taşıyabildiği gibi, insanlara da hastalık bulaştırarak ciddi halk sağlığı sorunları yaratabiliyor. İnsanlarda bilinen 1,407 hastalık etkeninin %58’i hayvansal kaynaklı. Bunların 177’si yeni veya yeniden ortaya çıkan hastalıklar olarak kabul ediliyor.

VİSAD Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Bayhan:

Tehditlere yönelik, sınır aşan bulaşıcı hastalıkların yayılımını azaltmak veya durdurmak için; Tek Sağlık

Veteriner Sağlık Ürünleri Sanayicileri Derneği (VİSAD) Yönetim Kurulu Başkanı Veteriner Hekim Ramazan BAYHAN, Türkiye'de ilk kez 2005 yılında görülen kuş gribi salgınının ardından, Dünyada Tek Sağlık yaklaşımının öne çıktığını, bu yaklaşımın özellikle insan, hayvan ve ekosistem bacağı başta olmak üzere yaklaşık 70 uluslararası kuruluşun işbirliği içerisinde desteklendiğini, son dönemde yaşanan Covid-19 pandemisi ile yabani veya evcil hayvanlardan insanlara bulaşan hastalıkların yeniden kamuoyunun dikkatini çektiğini, Tek Sağlık yaklaşımının kurumlararası işbirliğini en üst düzeyde tutmayı zorunlu kıldığını, VİSAD bünyesinde halen kurulu bulunan çalışma grupları arasına Tek Sağlık Çalışma Grubunu da eklediklerini söyledi.

VİSAD Başkanı BAYHAN yaptığı açıklamada; "Hayvanlar diğer hayvanlara hastalık taşıyabildiği gibi, insanlara da hastalık bulaştırarak ciddi halk sağlığı sorunları yaratabiliyor. İnsanlarda bilinen 1,407 hastalık etkeninin %58'i hayvansal kaynaklı. Bunların 177'si yeni veya yeniden ortaya çıkan hastalıklar olarak kabul ediliyor. 1991 yılında kurulan derneğimizin üyeleri, gerek hayvan hastalıklarının önlenmesi ve kontrolü, gerekse hayvanlardan insanlara bulaşan hastalıkların önlenmesi için yüksek teknolojilere sahip firmalardan oluşuyor. AB mevzuatıyla uyumlu hale gelen ilgili kanun ve düzenlemelerimiz çerçevesinde dünyada kabul edilen en yüksek ilaç ve aşı üretim standardı olan İyi Üretim Uygulamaları (İÜU/GMP), 2011 yılından beri yürürlükte. Bu sayede, ülkemizde veteriner hekimlerin kullanımına sunulan ilaç ve aşıların tamamı, Tarım ve Orman Bakanlığı uzmanları tarafından denetim ve kontrole tabi tutulan tesislerde üretiliyor. Ürünlerin pazar kontrolleri ile kalite kontrolleri de kesintisiz devam ediyor". Ifadesinde bulundu.

VİSAD bünyesinde oluşturulan Tek Sağlık Çalışma Grubu'nun kuruluş amacının; hayvan sağlığı endüstrisi teknolojilerinin toplumdaki farkındalığını arttırmak, hem evlerimizdeki can dostlarımızın uzun ve sağlıklı yaşamaları, hem de gıda amaçlı beslenen hayvanlardan elde edilen ürünlerin sağlıklı ve güvenilir şekilde soframıza kadar gelmesinde veteriner hekimlerin oynadığı rolün altını çizmek olarak açıklıyor.

VİSAD Başkanı BAYHAN; "Hayvan kaynaklı hastalıklar söz konusu olduğunda veteriner hekimliği alanında kullanılan aşılar, hastalıkların hayvanlar arasında ve hayvanlardan insanlara bulaş zincirinin kırılmasına katkıda bulunurlar. Hastalıkların takip ve gözetimi, hazırlıkların güçlendirilmesi ve hayvan hastalıklarının önlenmesinde kurumlar arası işbirliği kaçınılmaz. Çiftlik hayvanları üreticilerinin tüketicilere sağlıklı gıda ulaştırma ve belirlenen tehditlere yönelik riskleri en aza indirme gayretlerine, VİSAD üyelerinin de geliştirdiği yüksek teknolojilerle katkı verme sorumluluğu taşımaktadır. Ancak bu tehditlere yönelik daha hızlı tepki göstermek, sınır aşan bulaşıcı hastalıkların yayılımını azaltmak veya durdurmak için, Tek Sağlık yaklaşımı ile her zaman işbirliği fırsatları mevcut olduğuna inanmaktayız. VİSAD Tek Sağlık Çalışma Grubu bu alanlara odaklanacaktır" dedi.

Trakya Bölge Veteriner Hekimler Odası Başkanı Uğur Cengiz Çakır:

Kliniklere muayeneye getirilen hayvan sahiplerine, HES kodu sorgulaması yapın

Trakya Bölge Veteriner Hekimler Odası Başkanı Uğur Cengiz Çakır, Veteriner Hekimlerin kliniklere muayeneye getirilen hayvan sahiplerine bundan sonra HES kodu sorgulaması yapması gerektiği açıkladı.

Trakya Bölge Veteriner Hekimler Odası Başkanı Uğur Cengiz Çakır, Koronavirüs tedbirleri kapsamında 7/24 çalışan Veteriner Hekimlerin gerekli önlemleri alarak kliniklere muayeneye getirilen hayvan sahiplerine bundan sonra HES kodu sorgulaması yapması gerektiğini söyledi.

Çakır, "bunu yapmak istememizin sebebi koronavirüs testi pozitif olanlar saklama gereği duyuyor, bu da bizim sağlığımız tehlikeye atıyor" dedi.

Oda Başkanı Çakır, Veteriner hekimler olarak pandemi sürecini iyi yönettiklerine dikkat çekti.

Çakır, "Trakya genelinde şu an odamıza kayıtlı 610 tane veteriner hekim üyemiz var. Bunların yarısı klinisyen veteriner hekimler. Biz bu korona döneminde sokağa çıkma yasağından muaf tutulduk. Hekimlerimiz 7/24 faaliyetlerine devam etti. Bu süreçte klinik giriş çıkışlarına dikkat etti hekimlerimiz. Belediyelerin yaptığı denetimlerde kliniklerde her hangi bir sıkıntı ve cezai işlem olmadı bu zamana kadar. Bu da şu veteriner hekimler koronavürü karşı önlemler aldığı ve randevu sistemi ile kısıtlı çalışma saatine geçmesinin geri dönüşlerini aldık. Meslek olarak başarılı bir süreç yönetiyoruz. Meslektaşlarımızdan da iki ve ya üç arkadaşımız kononavürse yakalandı. Bu dönemde meslektaşlarımıza maske dağıtımı kampanyamız oldu bunun devamını getireceğiz" dedi.

Çakır, Veteriner hekimlerin kendi sağlıkları için HES kodu uygulamasına önem vermeleri gerektiğini söyledi.

Çakır, "Biz sonuçta hayvanlarla ilgileniyoruz. Bu süreçte ufak ortamlarda ahır olabiliyor, kliniklerin muayene salonları olabiliyor ve böyle yerlerde kesinlikle maskesiz eldivensiz yaklaşmamaları gerekiyor. Hayvan sahiplerinden HES KODU alabiliyorsa alsınlar giriş çıkışlarından, çok güzel bir uygulama bana göre. İnsanlarda bir korona olduklarını saklama ve gizleme gibi bir algı var. Olumsuz bir şey doğacak diye söyleme gereği duymuyorlar. Bu ne oluyor bizim meslektaşlarımıza ve onların yakınlarına bulaşmasına sebep veriyor. Yapabiliyorlarsa HES kodlarını alabilirler hayvan sahiplerinden. Kliniklere kesinlikle maskesiz almamalılar, dezenfektan noktası kurmaları gerekiyor ve ateş ölçmeden içeri almamalılar. Hayvanları sosyal mesafeyi koruyarak muayene etmeleri gerekiyor" şeklinde açıkladı.

Ulusal Süt Konseyin'den süte 0.30 krş. zam; ama..!

Ulusal Süt Konseyi soğutulmuş çiğ süt tavsiye fiyatı %3,6 yağlı ve %3,2 proteinli çiğ süt için 1 Ocak 2021 – 30 Nisan 2021 tarihlerini kapsamak üzere 2,80 TL/Litre olarak belirlenmiştir.
Ayrıca, Tarım ve Orman Bakanlığı ile yapılan görüşmeler sonucunda 2020 yılı Ekim-Kasım ve Aralık ayları ile 2021 yılı Ocak-Şubat-Mart ve Nisan aylarına ait çiğ süt destekleme priminin 0,30 TL/Lt olarak belirlendiği bilgisi edinilmiştir.

SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİNE BÜYÜK ZAM

Çiğ süt fiyatına gelen 50 kuruluşluk zam market fiyatlarına yansımaya başladı. Sütten, peynire, tere yağdan, yoğurda kadar tüm süt ürünlerine büyük zam geldi.

Geçtiğimiz günlerde çiğ sütün referans fiyatı litre başına 2 lira 30 kuruştan 2 lira 80 kuruşa çıkarılmıştı, yeni fiyat, 1 Ocak 2021'den itibaren geçerli olacak ve 4 ay sabit kalacak.

Yeni yıla sayılı günler kala etiketler güncellenmeye başlandı. Bir marketin hazırladığı yeni fiyat etiketleri sosyal medyanın en çok konuştuğu konular arasına girdi. Yeni basılan fiyat etiketlerinde bir markanın sattığı 1 litre sütün fiyatı 7 lira 90 kuruş, 1 kilo tereyağın fiyatı 91 lira 50 kuruş olarak etiketlere yansıdı.

Aynı ürünlerin, geçmiş tarihli ve gelecek zamla birlikte güncellenen fiyatları ise etiketlere şöyle yansıdı.

7 Aralık'ta 11 lira 95 kuruş olan süzme peynir bugün 18 lira 90 kuruş,

1 Aralık'ta 58 lira 90 kuruş olan 1 kilo tere yağ bugün 91 lira 50 kuruş oldu.

KARMA YEM SANAYİİ RAPORU-2

Ülkemizde karma yem sanayii son 20 yılda yıllık ortalama %8 büyüme ile gelişmeye devam etmektedir.

Türkiye karma yem üretimi kendi yemini yapan üreticiler de dikkate alındığında 25 milyon tonu geçmektedir. Türkiye bu üretimi ile Dünyada 7. AB ülkeleri içerisinde ilk sırada yer almaktadır.

Dünya karma yem üretiminin 2018 yılı verilerine göre %42'sini kanatlı yemleri, %27'sini domuz yemleri ve %19'unu ruminant yemlerinin oluşturduğu belirtilmektedir.

Türkiye Yem Sanayicileri Birliği, oldukça detaylı Karma Yem Sanayii Raporu 2019'u yayınladı. Rapordan özet bilgiler sunuyoruz.

2018 yılı verilerine göre toplam karma yem üretimimizin büyük kısmı, nüfusun fazla ve endüstrinin gelişmiş olduğu Ege (6,7 milyon ton), Marmara (5,7 milyon ton) ve İç Anadolu (4,9 milyon ton) bölgelerinde gerçekleştirilmektedir.

Bu üç bölgede Türkiye toplam karma yem üretiminin %72'si üretilmektedir. Bu bölgeleri sırasıyla Karadeniz, Akdeniz, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgeleri takip etmektedir.

Şekil 3. Karma yem üretiminin bölgelere göre dağılımı ve toplam yem üretimindeki payları

Kaynak: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü Kayıtları

Şekil 4. Büyük-küçükbaş yem üretiminin bölgelere göre dağılımı ve toplam büyük-küçükbaş yem üretimindeki payları

Kaynak: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü Kayıtları

Yem cinslerine göre üretimlerin bölgelere dağılımına bakıldığında, büyük-küçükbaş yem üretiminin en yoğun olduğu bölgeler olarak yine sırasıyla İç Anadolu, Ege ve Marmara bölgeleridir. Bu üç bölgede toplam büyük-küçükbaş yem üretiminin %72'si üretilmektedir. Ege ve Marmara bölgelerinde büyük-küçükbaş yem üretiminin büyük bir bölümünü süt yemleri oluşturmaktadır. İç Anadolu bölgesinde ise besi yemlerinin süt yemlerinden bir miktar daha fazla üretildiği göze çarpmaktadır. Süt işletmelerinin yoğun olduğu ve kaliteli kaba yem kaynakları konusunda diğer bölgelere göre avantajlı olan yerlerde, süt yemlerinin toplam rasyon içindeki oranının diğer bölgelere göre azaldığı görülmektedir. İç Anadolu gibi kaliteli kaba yem kaynaklarının temini konusunda sorun yaşayan ve yağış oranı az olan bölgelerde ise besicilik faaliyetlerinin karma yem yoğun olarak yapıldığı dikkat çekmektedir.

Kanatlı yemi üretimi ise en fazla Ege ve Marmara'da gerçekleşmektedir. Bu bölgeleri sırasıyla Karadeniz ve İç Anadolu bölgeleri izlemektedir. Ege bölgesindeki kanatlı yemi üretiminde yumurta yemleri ile broiler yemleri hemen hemen aynı miktarda üretilmektedir. Broiler entegrasyonlarının yoğun olduğu Marmara ve Karadeniz bölgelerinde ise broiler yemlerinin ağırlık kazandığı görülmektedir. İç Anadolu bölgesindeki kanatlı yemi üretimi ise ağırlıkla yumurta yemi üretiminden kaynaklanmaktadır

Türkiye Karma Yem Sanayii Cirosu

Türkiye karma yem sanayiinin cirosu 1990'lı yılların başında 1 milyar USD seviyesinin biraz üzerindeyken 2018 yılında 7,2 milyar USD seviyesine ulaşmıştır. 1993-2018 yılları arasında yem üretimleri 5,2 kat artmışken cironun 5,7 kat arttığı görülmektedir. Özellikle 2002-2004 ile 2007-2014 yılları arasında ciroda çok hızlı bir artış göze çarpmaktadır.

Karma Yem Fiyatları

Karma yem fiyatları 1734 sayılı Yem Kanunu ve Yem Yönetmeliği'nin 1973 yılında yürürlüğe girmesinden itibaren devlet tarafından tespit edilmekte iken, 24 Ocak 1980 kararları sonrası fiyatlar serbest piyasa koşullarında teşekkül etmektedir.

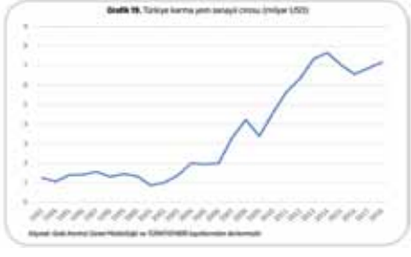

Yem sanayii bir ara endüstri koludur. Girdilerini büyük oranda bitkisel üretimden alır ve ürettiğini hayvansal üretime verir. Bu özelliği nedeniyle yem fiyatları ağırlıkla iki unsurdan etkilenir. Bunlardan birisi hammadde fiyatları, diğeri ise hayvansal ürün fiyatlarıdır. Yem hammadde fiyatlarındaki değişime bağlı olarak yem fiyatları da yıllar itibariyle değişim göstermektedir.

Son 10 yılda etlik piliç yemi fiyatları %129, yumurta yemi fiyatları %144, süt yemi fiyatları %137, besi yemi fiyatları ise %120 artış göstermiştir. Aynı dönemde mısır, arpa ve çavdarın yer aldığı hububat fiyatları %105, full-

TEDAVİYE BİR ADIM ÖNDE BAŞLAYIN

- ANTİENFLAMATUVAR
- ANALJEZİK
- ANTİPİRETİK
- ANTİENDOTOKSİK

MEGLUVET®

Fluniksin 50 mg/ml

''Enjeksiyonluk Çözelti''

www.hektas.com.tr /hektastarim @hektastarim /HektasTV

Çin'in Türkiye'nin ithalat pazarlarına ağırlık vermesi, transgenik ürünlerin onaylanmasındaki aksaklıklar nedeniyle hammadde ithalatında yaşanan sıkıntılar, yem hammadde fiyatlarının artmasına neden olmuştur.

fat soya ve soya küpesi %202, buğday kepeği, razmol ve kırık buğdayın yer aldığı hububat yan ürünleri %149, ayçiçeği tohumu küspesi ve DDGS (damıtma sanayii yan ürünleri) fiyatları ise %258 artış göstermiştir.

Yine son 10 yıllık dönemde rasyonlarda yoğun olarak kullanılan yukarıda sayılan yem hammaddelerin fiyat artışı ortalaması %179, karma yemlerdeki fiyat artışı ortalaması ise %133 olarak tespit edilmiştir.

2018 yılında 2017 yılına göre etlik piliç yemi fiyatları %30, yumurta yemi fiyatları %26, süt yemi fiyatları %30 ve besi yemi fiyatları da %26 artış göstermiştir. Aynı dönemde hububat fiyatları %12, fullfat soya ve soya küpesi fiyatları %53, hububat yan ürünleri fiyatları %23, ayçiçeği tohumu küspesi ve DDGS fiyatları ise %64 artış göstermiştir. Bu verilere göre belirtilen dönemde yem hammadde fiyatları %38 artarken karma yem fiyatları ise %28 artmıştır.

Yem hammaddesi bazında bakıldığında yem fiyat artışlarının daha çok dolar ile satın alınan yem hammaddelerinin fiyatlarındaki artışlardan kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

2018 yılında hububat rekoltelerindeki azalma, döviz kurundaki ve faiz oranlarındaki artışlar, ABD-Çin arasındaki ticari gerilim nedeniyle Çin'in Türkiye'nin ithalat pazarlarına ağırlık vermesi, transgenik ürünlerin onaylanmasındaki aksaklıklar nedeniyle hammadde ithalatında yaşanan sıkıntılar, yem hammadde fiyatlarının artmasına neden olmuştur.

Yem hammadde fiyatlarının aşırı artışını önlemek adına TMO tarafından belli dönemlerde arpa ile mısır ithalatı yapılarak karma yem sanayiine arz edilmiş ve kepeklerle küspelerde gümrük vergileri 10 Ağustos 2018 itibariyle sıfıra indirilmiştir. Bu çabalara rağmen yem hammaddeleri ve karma yemdeki fiyat artışları istenilen seviyede dengelenememiştir.

Karma yem fiyatlarındaki artışlar ile yem hammadde fiyatlarındaki artışlar aşağıdaki grafik ile de gösterilmektedir.

Grafik 20. Karma yem fiyatları (TL/ton)

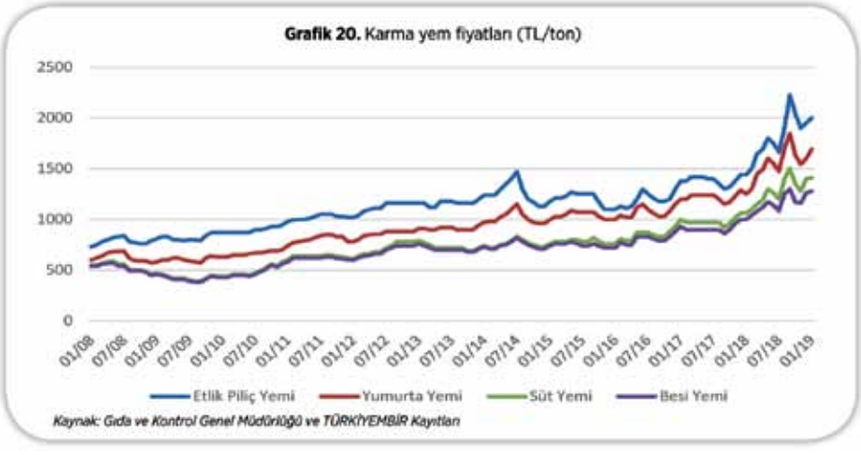

Kaynak: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü ve TÜRKİYEMBİR Kayıtları

MEMEYİ SAĞLIĞINA KAVUŞTURUN

Lactosef & Kurusef

Sağmal Dönem — Kuru Dönem

Her 10 g'lık enjektörde 200 mg Sefapirin aktivitesine eşdeğer Sefapirin sodyum bulunur.

Her 10 g'lık enjektörde 300 mg Sefapirin aktivitesine eşdeğer Sefapirin benzatin bulunur.

TOPKİM HAYVAN SAĞLIĞI

www.topkim.com.tr

Kârlı bir hayvancılık için süt üreticisinin 1 kg çiğ süt sattığında 1,3 kg yem alabilmesi yani çiğ süt/yem paritesinin 1,3 olması beklenmektedir. Türkiye'de ise gerçekleşen çiğ süt/yem paritesinin 2009 yılı ile 2018 yılının belli dönemleri hariç 1,3'ün altında gerçekleştiği gözlenmiştir.

Bu grafikten de anlaşılacağı üzere karma yem fiyatlarındaki artışlar 2008-2011 arasında yem hammadde fiyatlarındaki artışa benzer gerçekleşmiş ancak 2011 yılından sonra ise karma yem fiyat artışları yem hammadde fiyat artışlarının altında kalmakla beraber bir paralellik göze çarpmaktadır.

Sektörde fiyat anlamında yoğun bir rekabetin olması, yem hammadde fiyat artışlarının mümkün olduğunca karma yem fiyatlarına daha az yansıtılmaya çalışıldığını ortaya koymaktadır. Özellikle döviz kurlarındaki aşırı artışların yaşandığı 2018 yılında bu durum daha da belirgin hale gelmiştir.

Yem fiyatlarındaki değişimin TÜFE (tüketici fiyat endeksi) ile kıyaslaması 2008 yılı başlangıç olarak alınmak suretiyle aşağıdaki grafiklerde yapılmıştır. Etlik piliç yemi fiyatlarındaki bir önceki yıla kıysala artışların 2013,2014 ve 2018 yılları haricinde TÜFE ile benzer veya altında kaldığı görülmektedir. Yumurta tavuk yeminde 2014 ve 2018 yıllarında, süt yeminde 2018 yılında fiyat değişimlerinin TÜFE'nin bir miktar üzerinde seyrettiği gözlenmektedir.

Grafik 28. Süt yemi fiyat endeksi ile TÜFE (2008=100)

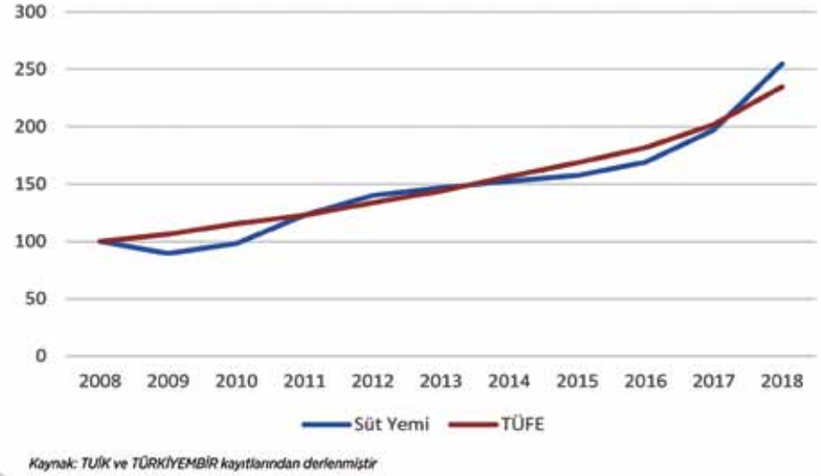

Kaynak: TUİK ve TÜRKİYEMBİR kayıtlarından derlenmiştir

Besi yemleri fiyatlarındaki değişim ise 2018 yılında bir miktar TÜFE'nin üzerine çıksa dahi 10 yıllık dönemde TÜ-FE'ye benzer veya TÜFE altında seyretmiştir.

Aşağıdaki grafiklerden özellikle büyük-küçükbaş yemleri altında yer alan süt ve besi karma yem fiyatlarının 10 yıllık dönemde TÜFE'nin altında, kanatlı yemleri altında yer alan etlik piliç ve yumurta tavuk yemlerinin fiyatlarının ise aynı dönemde TÜFE'ye benzer bir değişim gösterdiği söylenebilir.

Hayvansal üretimde kârlılığın bir göstergesi de hayvansal ürün fiyatının yem fiyatına oranlanmasıyla oluşturulan paritedir. Kârlı bir hayvancılık için süt üreticisinin 1 kg çiğ süt sattığında 1,3 kg yem alabilmesi yani çiğ süt/yem paritesinin 1,3 olması beklenmektedir. Türkiye'de ise gerçekleşen çiğ süt/yem paritesinin 2009 yılı ile 2018 yılının belli dönemleri hariç 1,3'ün altında gerçekleştiği gözlenmiştir.

Benzer bir durum kırmızı et ve yem fiyatı için de geçerlidir. Yani karlı ve sürdürülebilir bir besicilik için besicilerin 1 kg karkas et sattığında 23 kg yem alabilmesi beklenmektedir. Aşağıdaki grafikte son yıllarda paritenin ideal paritenin üzerinde seyrettiği görülmektedir. 2019 yılında ise kesim fi-

Digestarom®

Daha iyi yem etkinliği için
Daha iyi sindirim

Bitkiler, uçucu yağlar ve fonksiyonel aromaların eşsiz karışımının • Gücünü katın

Bilimsel ve uygulamalı olarak kanıtlanan • Fitojenler

Hayvanın gereksinimlerine göre tasarlanmış • rasyon

digestarom.biomin.net

Naturally ahead

Biomin®

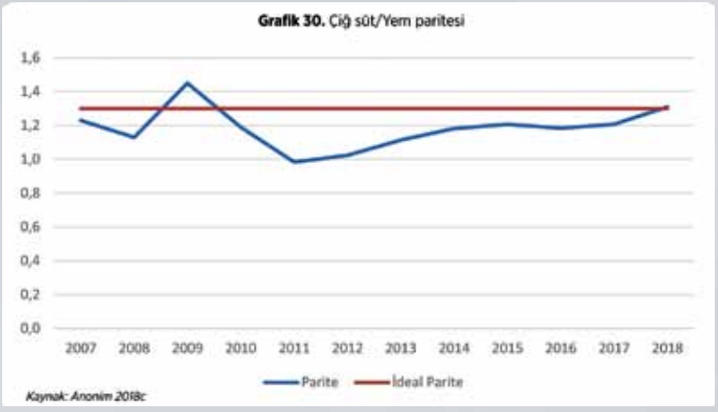

	2014		2015		2016		2017		2018	
	Miktar (ton)	Değer (USD)	Miktar (ton)	Değer (USD)	Miktar (ton)	Değer (USD)	Miktar (ton)	Değer (USD)	Miktar (ton)	Değer (USD)
İhracat	217.770	102.151	126.665	63.749	194.534	80.984	337.624	119.945	376.678	140.309
İthalat	42.703	76.964	46.785	77.623	56.387	76.806	57.712	84.020	53.971	85.731

Kaynak: TUİK verilerinden derlenmiştir.

Ülkemiz karma yem ihracatı 60'a yakın ülkeye gerçekleştirilmektedir ancak ihracatımızın büyük bir kısmı (%73,1) Irak ve Suriye'ye yapılmaktadır. İhracat pazar payı sıralamasında daha sonra ABD (%5,1), Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (%2,9) ve Azerbaycan (%2,8) gelmektedir.

yatlarının düşmesi ve yem fiyatlarının artması neticesinde parite ideal paritenin altına inmiş vaziyettedir.

İthalat ve İhracat (Dış Ticaret)

Karma yem sanayiinde üretilen yemlerin neredeyse tamamı (%98,4) iç pazarda tüketilmektedir ve karma yem ihracatımız henüz istenilen seviyeye ulaşamamıştır. Karma yem üretimimizde ihracatın payı yalnızca %1,6'dır. Ancak yıllar itibariyle karma yem ihracatında artış görülmektedir. Nitekim, 2009 yılında 301 ton ve 378 bin USD değerinde olan karma yem ihracatımız, 2018 yılında yaklaşık 377 bin ton ve 140 milyon USD değere ulaşmıştır. Karma yem ihracatımızdaki bu artış özellikle 2012 yılında yurt içi yem hammadde fiyatlarımızın dünya yem hammadde fiyatlarına yaklaşmasıyla başlamıştır. Karma yem ithalatı da 2009 yılında yaklaşık 10 bin ton ve 17 milyon USD seviyesinden 2018 yılında yaklaşık 54 bin ton ve 86 milyon USD seviyesine yükselmiştir.

Karma yem ihracatı son 10 yıllık dönemde 2014 ve 2015 yılları hariç hızlı bir büyüme gösterirken karma yem ithalatı ise daha durağan bir seyir izlemiştir. Aşağıdaki grafikten de karma yem ihracatının karma yem ithalatından çok daha hızlı bir artış gösterdiğini görmek mümkündür.

Ülkemiz karma yem ihracatı 60'a yakın ülkeye gerçekleştirilmektedir ancak ihracatımızın büyük bir kısmı (%73,1) Irak ve Suriye'ye yapılmaktadır. İhracat pazar payı sıralamasında daha sonra ABD (%5,1), Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (%2,9) ve Azerbaycan (%2,8) gelmektedir.

Karma yem ithalatımızda ise en büyük payı Fransa (%12,8), ABD (%12,3) ve Çin (%11,7) almaktadır. Bu ülkeleri ise sırasıyla Almanya (%8,9), İtalya (%7,9), İspanya (%6,2) ve Belçika (%6,2) takip etmektedir.

TÜRKİYE HUBUBAT VE YAĞLI TOHUM DURUMU

Bitkisel kaynaklar karma yem rasyon-

Son yirmi yılda, hububat üretimindeki artış %1, yağlı tohumlar üretimindeki artış % 67 iken aynı dönemde karma yem üretimindeki artış ise % 358 olmuştur.

larına büyük oranda dahil edildiği için bitkisel üretim, yem sanayimiz açısından büyük önem taşımaktadır. Ancak yıllar içinde karma yem sanayiinin gelişimi hızla devam ederken bitkisel üretim açısından önemli bir aşama kaydedilmediği görülmektedir. Bu nedenle karma yem sanayimizin artan hammadde ihtiyacı, yerli hammadde temininde sıkıntılara ve hammadde fiyatlarının yükselmesine sebep olmaktadır.

Türkiye hububat üretimi 30 yıl boyunca 30,5 milyon ton seviyesinden 33,3 milyon ton seviyesine çıkabilmiştir.

Özellikle yerli buğday ve arpa üretiminde iklim koşullarına bağlı olarak dönemsel artış ya da azalmalar olsa da, bütüne bakıldığında mısır dışındaki ürünlerin üretiminde önemli bir gelişme görülmemektedir. Mısır üretimi ise gösterilen çabalar sayesinde 2 milyon ton seviyelerinden 6 milyon ton seviyelerine yükseltilebilmiştir. Ancak korumacı politikalar nedeniyle fiyatlarının da dünya fiyatlarının 2 katına kadar çıktığı dönemler gözlenmiştir.

Karma yemin diğer önemli hammaddelerinden olan yağlı tohum üretiminin ise 30 yıllık dönemde 2,5 milyon ton seviyesinden 3,8 milyon ton seviyesine geldiği görülmektedir. 2018 yılında ayçiçeği üretimi yaklaşık 2 milyon ton, çiğit üretimi 1,5 milyon ton, soya fasulyesi üretimi 140 bin ton, kolza üretimi ise 125 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Yağlı tohum açısından da yerel üretim endüstrinin ihtiyacını karşılayamamaktadır.

Ülkemiz mısır, arpa, buğday, çavdar ve yulaftan oluşan hububat, ayçiçeği, çiğit, soya ve kolzadan oluşan yağlı tohum ve karma yem üretimi endeksinde bakıldığında yem sanayiinin yem hammadde ihtiyacı konusunda yıllar itibariyle nasıl daha çok dışa bağımlı hale geldiği anlaşılmaktadır. Son yirmi yılda anılan ürünlerden oluşan hububat üretimindeki artış %1, yağlı tohumlar üretimindeki artış %67 iken aynı dönemde karma yem üretimindeki artış ise %358 olmuştur.

YEM HAMMADDE İTHALATI

Karma yemde kullanılan hammaddelerin ülkemizdeki üretimleri, karma yem üretimimize yetmediğinden özellikle yağlı tohumlar ve küspeleri, kepekler, mısır, mısır türevleri, DDGS gibi bazı yem hammaddelerinin ithalatının yıllar itibariyle arttığı gözlenmektedir.

Bu hammaddelerin ithalatı için her geçen yıl daha yüksek meblağlar ödenmektedir. Ülkemiz karma yem sanayinin; bugüne kadar hammadde temininde, gerek fiyat ve gerekse miktar açısından istikrarlı bir yıl geçirdiği hatırlanmamaktadır.

Kanatlı sektörünün gelişmesi sonucu, kanatlı karma yemine olan talep ve kaliteli yem isteği, karma yem üreticilerini kaliteli yağlı tohum ve küspeleri, balık unu ile üretimi yeterli olmayan özellikle mısır gibi hammaddeleri ithal etmeye yönlendirmiştir. Toplam kanatlı yemleri içinde ithal hammaddelerin oranı hemen hemen %75'leri bulmuştur. Ayrıca, bu yemler içinde yem katkı maddeleri olarak adlandırılan vitamin, mineral vb. ürünler için ise tamamen dışa bağımlılık söz konusudur.

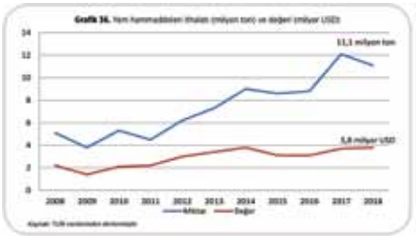

Karma yem sektörünün cirosu 2018 yılı için 7.2 milyar USD olup, bunun 3.8 milyar USD'ı ithalat yoluyla yapılmaktadır. Özellikle mısır, yağlı tohum küspeleri ile soya fasulyesi ve küspesi ithalatı için ödenen değerler önemli seviyedir.

Karma yem hammaddelerinin yıllar itibariyle ithalat miktarları ve ithalat için ödenen değerlere bakıldığında 2018 yılında 11,1 milyon ton yem hammaddesi ithal edildiği ve bu ithalat için 3,8 milyar USD ödendiği görülmektedir.

TÜRKİYE HAYVANSAL ÜRETİMİ

Ülkemiz büyükbaş hayvan sayısı 2018 yılında 2017 yılına göre %6,9 artarak 17,2 milyon adet, küçükbaş hayvan sayısı ise aynı dönemde %4,1 artarak 46,1 milyon adede ulaşmıştır. Süt üretimimizde de 2018 yılında 2017 yılına göre %6,9 artış gerçekleşerek 22,1 milyon tona ulaştığı açıklanmıştır. Kırmızı et üretimimizde ise 2018 yılında 2017 yılına göre yaklaşık %1 seviyesinde düşüş olduğu görülmektedir. Kırmızı et üretimimiz 2018 yılında 1,1 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

Tavuk eti üretimimizde geçmiş yıllara kıyasla daha az üretim artışı gerçekleşmiş ve 2,1 milyon ton olarak açıklanmıştır.

Yumurta üretimi ise 2018 yılında 2017 yılına göre %1,9 artarak 19,6 milyar adet olmuştur. Su ürünleri üretimi 631 bin ton seviyelerine gelmiştir.

Tablo 19. Türkiye büyükbaş hayvan sayısı (adet)

2016	2017	2018	2017-2018 değişim %
14.222.228	16.105.025	17.221.000	6,9

Kaynak: Anonim 2019f

Grafik 37. Türkiye büyükbaş hayvan sayısı (adet)

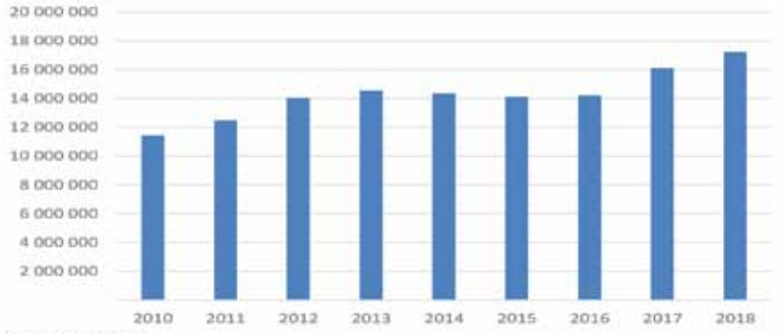

Kaynak: Anonim 2019f

Tablo 20. Türkiye küçükbaş hayvan sayısı (adet)

2016	2017	2018	2017-2018 değişim %
41.329.232	44.312.308	46.117.000	4,1

Kaynak: Anonim 2019f

Grafik 38. Türkiye küçükbaş hayvan sayısı (adet)

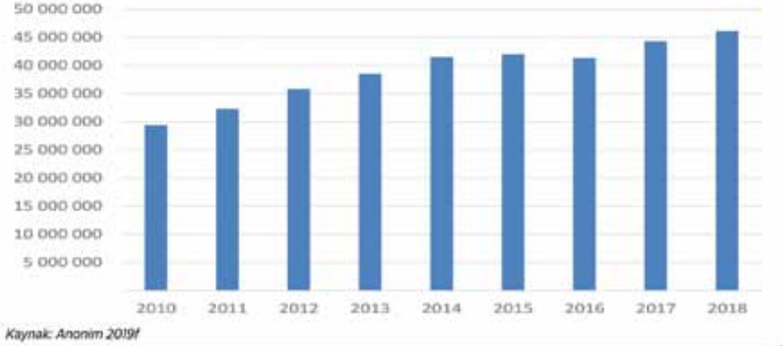

Kaynak: Anonim 2019f

Tablo 21. Türkiye süt üretimi (ton)

2016	2017	2018	2017-2018 değişim %
18.489.161	20.699.894	22.120.716	6,9

Kaynak: Anonim 2019f

Grafik 39. Türkiye süt üretimi (ton)

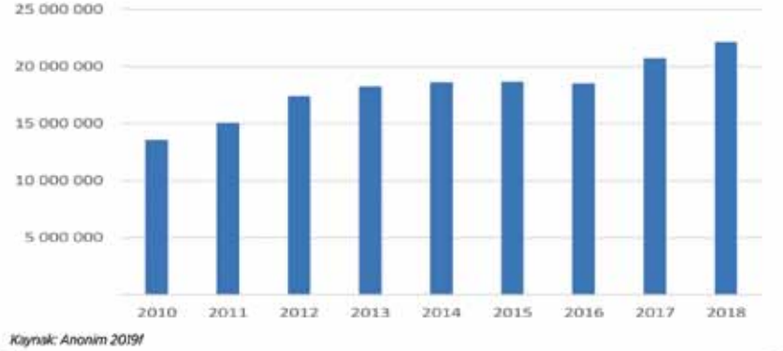

Kaynak: Anonim 2019f

KARMA YEM SANAYİİNİN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Bitkisel Üretimin Yetersizliği

Ülkemiz bitkisel üretimi, hayvansal üretimin ihtiyaçlarına yetmemektedir bu nedenle yem sanayiinde kullanılan hammaddelerin büyük bir bölümü ithal edilmektedir. Örneğin ülkemizde son 5 yılda 5,5-6,5 milyon ton civarında mısır üretilmesine karşın her yıl 1,5-2 milyon ton arası mısır ithal edilmektedir. Yağlı tohumlarda ise ithalata bağımlılık daha ileri seviyedir.

Ülkemizde 2017 yılında 3,9 milyon tohum yağlı tohumlu bitki üretilmekte iken, 4,4 milyon ton yağlı tohum ve küspesi ise ithal edilmektedir. Bu farkın büyük bir kısmı soya ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Kanatlı yemlerinin ana hammaddelerinden olan soyanın ülkemizde ki üretimi sadece 140 bin ton iken, soya ve küspesinin ithalatı ise 3,1 milyon ton'dur.

Dünyada bu ürünler konusundaki rekabet her geçen gün artmaktadır. Özellikle Çin'in çok büyük bir alıcı olarak dünya yem hammadde piyasasına dahil olması ile birlikte bahsi geçen yem hammaddelerinin fiyatları her geçen yıl artış göstermektedir. Bu nedenle ülkemiz yem sanayii bu ürünlerin ithalatı için daha yüksek meblağlar ödemekte ve dolayısıyla da yem ve hayvancılık maliyetleri artmaktadır.

Çözüm önerisi: Bitkisel üretimin artırılması

Soya, kanola/kolza, ayçiçeği gibi yağlı tohumlar başta olmak üzere bitkisel üretimimizin artırılmasına ve alternatif protein kaynaklarına (algler, yonca ve şeker pancarı yaprağı, böcekler gibi) ihtiyaç vardır.

Yem Hammadde Fiyatlarının Yüksekliği

Ülkemizde üreticiyi koruma amaçlı uygulanan, taban fiyatı politikaları ile yüksek gümrük vergileri nedeniyle mısır, arpa, buğday gibi temel yem hammaddelerinin fiyatları dünya fiyatlarının çok üzerinde oluşmaktadır. Bu korumanın bedeli sektör tarafından ödenmekte ve yem fiyatlarının artışına neden olmaktadır. Türkiye'de karma yem üretiminde yoğun olarak kullanılan hammaddelerden arpa ve mısırın fiyatları, bazı dönemler hariç olmak üzere, yurtdışı piyasalardaki fiyatların üzerinde seyretmektedir. Türkiye mısır fiyatları 2012 yılında ve 2018 yılının bir döneminde dünya fiyatlarının altına inmiş, arpa fiyatları ise 2011 yılında dünya fiyatlarına yakın seyretse de sadece 2018 yılında dünya fiyatlarının altına inmiştir.

2008-2018 arasında Türkiye mısır fiyatları dünya fiyatlarının ortalama %41 üzerinde, Türkiye arpa fiyatları ise dünya fiyatlarının ortalama %33 üzerinde seyretmiştir.

Çözüm önerisi:
Yem hammaddelerine dünya fiyatlarından erişim

Yem fiyatlarındaki artışın önlenebilmesi için taban fiyat politikasından dünya fiyatları + prim sistemine geçilmelidir.

Bunun haricinde, yem sanayiinin ihtiyacı olan hammaddelerden, ülkemiz üretiminin yeterli düzeyde olmayanlarının (yağlı tohum ve küspeleri gibi), yurtdışından ithalinde uygulanan gümrük vergilerinin belli dönemlerde sıfırlanması gerekmektedir.

Kaba Yemler

Türkiye yılda ortalama 574 mm yağış alan yarı kurak sayılabilecek bir konumdadır. Bu durum hayvansal üretim ile ilgili yapımızı belirleyen en önemli hususlardan birisidir. Hayvancılığı gelişmiş ülkelerde büyük-küçükbaş besi işletmelerinde kaba-karma yem kullanım oranı kaba yemler lehine daha fazla iken ülkemizde ise yeterince yağış alan bölgeler hariç karma yem lehine daha fazladır. Öyle ki Türkiye'de besi hayvanlarında karma yem kullanım oranı kuru madde bazında bakıldığında %60'lara ulaşmaktadır. Bu durum bizim hayvansal üretimdeki yem maliyetlerinin hayvancılığı gelişmiş ülkelere göre daha yüksek olmasına neden olmaktadır.

Ülkemizde yapılan besicilik sistemine bakıldığında, genelde tahıl, küspe ve

diğer yan ürünlerden oluşan karma yemler ile bir miktar kaba yeme dayalı bir besleme yapıldığı görülmektedir. Türkiye'de üretilen karma yemlerin %45-50'si ithal yem hammaddelerine bağlı olduğu için karma yem maliyetleri yükselmekte ve bu durum kırmızı et üretim maliyetini olumsuz etkilemektedir.

Rasyonel bir besicilik ve daha ucuza et üretimi için besicilikte kullanılan kaba yem oranının mutlaka artırılması gerekmektedir.

Ülkemizde kullanılan başlıca kaba yem kaynakları; çayır mera, yem bitkileri, silaj, bahçe içi otlak, sap saman ile anızdan oluşmaktadır. Bunların yanında sebze, meyve ve diğer gıda sanayii posa ve artıkları da kaba yem kaynakları olarak kullanılabilmektedir.

Ülkemizin yeterince yağış almaması yanında aşırı otlatma, şehirleşme ve mera yönetimindeki sorunlar neticesinde kaliteli kaba yem arzında önemli düzeyde açığımız bulunmaktadır. Hayvancılık Genel Müdürlüğünün Kırmızı Et Stratejisi (Ankara, 2015) raporuna göre, ülkemizdeki kaba yem açığı Kuru madde bazında 5,1 milyon ton, doğal halde ise 15 milyon ton olarak hesap edilmiştir.

Çözüm önerisi: Kaba yem üretimin artırılması

Çayır, meralarımız ıslah edilerek, meyve sebze sanayii, gıda sanayiden elde edilen yaş posaların değerlendirilmesine yönelik destekler verilerek kaba yem üretimimiz artırılmalıdır. Ayrıca TMR adı verilen besi ve süt yemlerinin silaj, kaba ve kesif yemden oluşan tam yem üretim uygulamasına destek verilmesi ve yaygınlaştırılması, kırmızı et ve sütte verimliliği önemli ölçüde arttıracaktır.

Yem Katkı Maddeleri

Ülkemiz vitaminler, mineraller, enzimler gibi yem katkı maddeleri konusunda neredeyse tamamen dışa bağımlı durumdadır.

Çözüm önerisi: Yem katkı maddeleri üretimin artırılması

Yem katkı maddelerinin geliştirilmesi ve üretilmesine yönelik teşviklerin artırılması gerekmektedir.

Biyogüvenlik Mevzuatı

Dünya genelinde 24 ülkede 18 milyon çiftçi tarafından 190 milyon hektar alanda transgenik ürün (genetik yapısı değiştirilmiş organizma veya GDO) ekimi yapılmakta ve bu ekim alanı her geçen yıl % 3-4 civarında artmaktadır. AB'nde de 4 ülkede transgenik ürünlerin ekilişi yapılmaktadır. Dünya genelinde 339 milyon ton soya üretilmekte olup, ABD, Arjantin ve Brezilya en önemli soya üreticileridir. ABD soya ekim alanlarının %94'ü, Arjantin'de %100'ü, Brezilya'da ise %97'si transgenik soyalardan oluşmaktadır. Dünya ticaretine konu olan soyaların neredeyse tamamı, mısırın ise yarıdan fazlası transgeniktir. Çin ve AB en büyük soya ithalatçılarıdır.

Görüldüğü üzere, karma yem sanayimizde kullanılan ve neredeyse tamamen dışa bağımlı olduğumuz soya başta olmak üzere mısır, DDGS, kanola gibi ürünlerin dünyadaki üretimleri ağırlıklı olarak transgenik yapıdadır. Bu ürünlerin ithal edilebilmesi için ülkemizde de Biyogüvenlik mevzuatı çerçevesinde onaylanmaları gerekmektedir.

Ancak, Biyogüvenlik Kanununda kasıt unsuru ve ihmal hususlarının göz önüne alınmadan ağır cezai hükümler içermesi, tanımlardaki eksiklikler, başvuru ve değerlendirme konusundaki çelişkiler nedeniyle yürütülmesinde güçlükler yaşanmakta ve biyoteknoloji firmalarınca biyoteknolojik ürünlerin onayı için başvuru yapılmamaktadır. Bu nedenle bu teknolojinin üreticisi biyoteknoloji firmalarınca yapılması gereken başvurular, bu ürünlerin sadece kullanıcısı olan sektör temsilcisi sivil toplum kuruluşlarınca yapılmıştır.

Bugün itibariyle ülkemizde Avrupa Birliği'nde onaylı olan 10 adet transgenik soya ve 26 adet transgenik mısır çeşidi ile bunların ürünlerine (toplam 36 adet) sadece hayvan yemlerinde kullanılabilmesi için Biyogüvenlik Kurulu tarafından izin verilmiş durumdadır.

AB'nde ise Gıda Güvenliği Otoritesi EFSA'nın risk değerlendirmeleri sonucunda transgenik 88 adet mısır, 19 adet soya, 5 adet kolza/kanola, 12 adet pamuk, 1 şeker pancarı ve bunların ürünleri (toplam 125 adet ürün) yemlerde ve gıdalarda kullanım amacına yönelik olarak onaylanmış durumdadır.

ABD, Kanada, Brezilya, Japonya ve AB ülkelerine kıyasla ülkemizde onaylı transgenik ürünlerin sayısının bir hayli az olması nedeniyle yem hammadde ithalatımız sırasında, ithal ürünlerde diğer ülkelerde onaylı olan ancak bizde henüz onaylanmamış transgenik ürünlerinden kaynaklanan ve bulaşma şeklinde ortaya çıkan sıfır tolerans sorunu bulunmaktadır. Uluslararası piyasada ortaya çıkan bu duruma "asynchronous approval" yani "eş zamanlı olmayan onaylama" denilmektedir. Halbuki ABD, Kanada, Japonya gibi ülkelerde istenmeyen mevcudiyet (LLP) adı verilen bu bulaşma için tolerans değerleri %5-6'ya kadar kabul edilerek sorun çözülmüştür.

Yem hammaddelerinin ithalatında bulaşmadan kaynaklı olarak onaysız biyoteknolojik ürünlerin eser miktarlarda tespit edilmesi dolayısıyla 30-50 bin tonluk gemiler, limanlarda bekletilmekte, on binlerce dolar demuraj bedelleri ödenmekte ve geri çevrilmektedir.

Yapılan bir çalışmaya göre, GDO sorunu ve mevzuattan kaynaklanan sınırlamalar nedeniyle ortaya çıkan ekstra maliyetlere göre yem sanayii ve hayvancılık sektörünün kaybının en iyi ihtimal ile 7 milyar TL'ye yaklaştığı tespit edilmiştir.

(Rapor, bir sonraki sayımızda devam edecek)

Performans

www.performansdergileri.com

Cebinizdeyiz!!
Veteriner Hekimler için
Haber Sitesi

www.performansdergileri.com

- Bir haber sitesi olarak tasarlandı
- Dergilerimizde yer almayan günlük güncel haberleri de sitemizden takip edebilirsiniz.
- Ücretsiz eleman ilanları ve alet/ekipman gibi alım-satım ilanlarınızı verebilirsiniz
- Dergilerimizi okuyup, PDF olarak indirebilirsiniz
- Cep telefon uygulamalarından cebinize indirebilirsiniz

www.performansdergileri.com

SUBKLİNİK MASTİTİS MÜCADELESİNE DAMGAMIZI VURUYORUZ!
VIMCO®
Koyun ve keçiler için inaktif mastitis aşısı
Mastitis
Daha az subklinik mastitis1,2,3
Daha düşük bakteri yükü5
Klinik semptomların şiddetinde azalma (meme&süt)3,4
Daha düşük somatik hücre4,6,7
SUBKLİNİK MASTİTİSTEN KORUYUN
VIMCO
80 EURO
HIPRA
The Reference in Prevention for Animal Health
AŞI KORUR KAZANDIRIR